

**ÖĞRETMENLERİN BEDEN DİLİ
YETERLİLİKLERİ VE İLETİŞİM BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SPOR VE FARKLI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Ahmet SARAÇ

**Yüksek Lisans Tezi
Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
2022**

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KİŞİ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİM DALI

**ÖĞRETMENLERİN BEDEN DİLİ YETERLİLİKLERİ VE İLETİŞİM BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SPOR VE FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

(Examination of the Relationship Between Teachers' Body Language Competences and
Communication Skills Terms of Sports and Different Variables)

Ahmet SARAÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Abdulvahit DOĞAR

Erzurum
Şubat, 2022

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Ahmet SARAÇ tarafından hazırlanan “Öğretmenlerin Beden Dili Yeterlilikleri ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışması 24 / 02 / 2022 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Erdoğan TOZOĞLU
Atatürk Üniversitesi Aslı ıslak imzalıdır

Danışman: Ünvan Ad SOYAD
Atatürk Üniversitesi Aslı ıslak imzalıdır

Jüri Üyesi: Ünvan Ad SOYAD
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Aslı ıslak imzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

... / ... / 20...

Prof. Dr. Fatih KIYICI

Enstitü Müdürü

Aslı ıslak imzalıdır

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Öğretmenlerin Beden Dili Yeterlilikleri ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

24 / 02 / 2022

Aslı ıslak imzalıdır

Ahmet SARAÇ

Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../..... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

.....Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../..... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada bana vermiş olduğu tım katkılardan dolayı danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Abdulvahit DOĞAR hocama, çalışmamın her aşamasında yardımlarıyla yol göstericim olan Prof. Dr. Erdoğan TOZOĞLU hocama, çalışmam sürecinde ilgisini esirgemeyen Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Selçuk OKUYUCU hocama ve çalışmam boyunca desteklerini gördüğüm meslektaşlarıma teőekkürlerimi sunarım.

Ahmet SARAÇ

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRETMENLERİN BEDEN DİLİ YETERLİLİKLERİ VE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SPOR VE FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Ahmet SARAÇ

Şubat 2022, 85 sayfa

Amaç: Bu araştırmada öğretmenlerin beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma grubunu Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde bulunan: Kocatepe, Şükrüpaşa, Kültür İlköğretim Okullarında; Sabancı, Osmangazi, Gazi Ortaokullarında; Adnan Menderes Anadolu, Erzurum, Mehmet Akif Ersoy, Erzurum Şükrüpaşa Liselerinde görev yapan 325 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmada kapsamında araştırmacı tarafından oluşturulmuş kişisel bilgi formu, beden dili ölçeği, iletişim becerileri değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Beden dili ölçeği ve iletişim becerileri ölçeği için çarpıklık ve basıklık değerleri incelenerek normal dağılım gösterip göstermedikleri incelenmiş normal dağılım göstermediği için non-parametrik testler kullanılmıştır. Beden dili ölçeği ve alt boyutlarından alınan puanlar ile iletişim becerileri ölçeği ve alt boyutlarından alınan puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson korelasyon tekniğinden yararlanılmıştır. Testin güvenilirliğini tespit için Cronbach's Alpha testinden yararlanılmıştır. Ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığını test edebilmek için oluşturulmuş Kruskal-Wallis H testinden yararlanılmıştır. iki bağımsız grup ortalamalarını karşılaştırmak amacıyla kullanılan non-parametrik bir test olan Mann-Whitney Testinden yararlanılarak ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığını karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Yapmış olduğumuz çalışmada Whitney Test analiz ve Kruskal-Wallis H Test sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde beden dili ölçeği ve iletişim becerileri ölçeklerine ait bütün alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sportif aktivite değişkenleri Whitney test analiz ve Kruskal-Wallis H test sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde beden dili ölçeği ve iletişim becerileri ölçeklerine ait bütün alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilirken sadece sportif aktivite yapma amacı ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H test analiz sonuçlarında değer alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiş diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Sonuç: Elde edilen bulgular sonucunda spor yapan öğretmenlerin yapmayan öğretmenlere göre beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerilerini kullanma oranında olumlu yönde artış olduğu, engeller alt boyutunda spor yapan öğretmenlerin yapmayanlara göre daha az sorun yaşadıkları ve ortaya çıkan sorunlarla baş etmede daha başarılı oldukları gözlenmiştir. Bundan dolayı öğretmenlerin hayatlarında düzenli olarak sportif aktivitelere yer vermeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, beden dili yeterlilikleri, iletişim becerileri, sportif aktivite

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHERS' BODY LANGUAGE COMPETENCES AND COMMUNICATION SKILLS TERMS OF SPORTS AND DIFFERENT VARIABLES

Ahmet SARAÇ

February 2022, 85 pages

Purpose: In this study, it was aimed to examine the relationship between teachers' body language proficiency and communication skills in terms of sports and different variables.

Method: The research group included in Erzurum Provincial Directorate of National Education: Kocatepe, Şükrüpaşa, Kültür Primary Schools; Sabancı, Osmangazi, Gazi Secondary Schools; Adnan Menderes consisted of 325 teachers working in Anatolian, Erzurum, Mehmet Akif Ersoy and Erzurum Şükrüpaşa High Schools. Personal information form, body language scale, and communication skills assessment scale created by the researcher were used within the scope of the research. The skewness and kurtosis values for the body language scale and the communication skills scale were examined to see if they showed normal distribution, and non-parametric tests were used because they did not show normal distribution. Pearson correlation technique was used to examine the relationship between the scores obtained from the body language scale and its sub-dimensions and the scores obtained from the communication skills scale and its sub-dimensions. Cronbach's Alpha test was used to determine the reliability of the test. The Kruskal-Wallis H test was used to test the significance of the difference between the means. The significance of the difference between the means was analyzed by using the Mann-Whitney Test, which is a non-parametric test used to compare the means of two independent groups.

Results: In our study, when Whitney Test analysis and Kruskal-Wallis H Test results were analyzed according to $p < .05$ level, significant differences were found in all sub-dimensions of body language scale and communication skills scales. When the sportive activity variables, Whitney test analysis and Kruskal-Wallis H test results were examined according to $p < .05$ level, significant differences were detected in all sub-dimensions of body language scale and communication skills scales, while sub-dimensions of communication skills scale for the purpose of doing sportive activity only Kruskal-Wallis H. In the test analysis results, a significant difference was detected in the value sub-dimension, and no significant difference was found in the other sub-dimensions.

Conclusion: As a result of the findings, it was observed that teachers who do sports have a positive increase in the use of body language proficiency and communication skills compared to teachers who do not do sports, and that teachers who do sports in the barriers sub-dimension have fewer problems than those who do not and are more successful in coping with the problems that arise. Therefore, it is recommended that teachers include regular sports activities in their lives.

Keywords: Teacher, body language competencies, communication skills, sportive activity

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
KISALTMALAR ve SİMGELER DİZİNİ	xii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi.....	2
Araştırmanın Sınırlıkları	2
Varsayımlar (Hipotezler)	2
İKİNCİ BÖLÜM	4
Beden Dili ve Önemi	4
Öğretmenin Beden Dili	4
Öğretmenin Beden Dili Kullanım İlkeleri	5
Kişisel alanların (bölgelerin) kullanımı	5
Mahrem alanlar	5
Kişisel alanlar.....	5
Sosyal alanlar	5
Ortak alanlar.....	6
Güven	6
Kılık kıyafet	6
Mesaj.....	6
Çeldirici uyarıcılar (gürültü)	6
İletişim	7
İletişimin Önemi	8
İletişimin Özellikleri	9
İletişimde ilk dakika.....	9
İletişim bilgi alışverişi değildir	9

İletişim kişiye değil kişiyle yapılır	9
İletişim bir bütündür.....	9
İletişimi süreci ve temel öğeleri	10
İletişim Türleri	11
Tek yönlü iletişim	11
Çift yönlü iletişim	12
Sözlü iletişim.....	12
Sözsüz iletişim	13
Yazılı iletişim.....	13
Simgesel iletişim	13
Sanatsal iletişim	14
Savunucu iletişim	14
Medyatik iletişim	14
Eğitim Kurumlarında İletişim ve Önemi.....	15
Öğretim Sürecinde İletişimin Öğeleri	16
Öğretim Sürecinde İletişimin Önemi	16
Sporun Tanımı.....	17
Sporun Sağlığa Etkileri	17
Sporun stres ve mutluluk üzerine etkileri.....	19
Sporun psikoloji üzerine etkileri	20
Sporun sosyal gelişim üzerine etkileri	21
Sporun İletişim Beceri Boyutu.....	21
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	23
Yöntem	23
Araştırma Yöntemi/ Deseni/ Modeli Yöntem	23
Araştırmanın modeli.....	23
Evren ve örneklem/araştırma grubu	23
Veri toplama araçları.....	23
Demografik Bilgi Formu (DBF)	24
Beden Dili Ölçeği (BDÖ).....	24
İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ).....	25
Veri Analizi.....	26
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	27
Bulgular	27
BEŞİNCİ BÖLÜM	54

Tartışma	54
Öneriler.....	60
KAYNAKLAR.....	61
EKLER	65
EK 1. Anket.....	65
EK 2. Etik Kurul Kararı	69
EK 3. Anket Uygulama İzin Belgesi.....	70
ÖZ GEÇMİŞ.....	71

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutların Normallik Dağılım Tablosu.....	27
Tablo 2. Dinleme Becerileri Ölçeği Alt Boyutların Normallik Dağılım Tablosu	27
Tablo 3. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı.....	28
Tablo 4. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Yaş Dağılımı.....	28
Tablo 5. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Eğitim Durumu Dağılımı.....	28
Tablo 6. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Kaç Yıldır Öğretmenlik Yapma Süresi Dağılımı.....	29
Tablo 7. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Spor Aktivitesi Yapması Dağılımı	29
Tablo 8. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Ne Tür Spor Aktivitesi Yaptığı Dağılım	29
Tablo 9. Araştırmaya Katılan Katılımcıların hangi Amaçla Sportif Aktivite Yaptığı Dağılım.....	30
Tablo 10. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Görev Yaptığı Okul Türü Dağılımı	30
Tablo 11. Katılımcıların Cinsiyet ile Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test analiz Sonuçları.....	32
Tablo 12. Katılımcıların Cinsiyet İle İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Mann- Whitney Test Analiz Sonuçları	33
Tablo 13. Katılımcıların Yaş ile Beden Dili Ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H Test analiz Sonuçları.....	35
Tablo 14. Katılımcıların Yaş İle İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları.....	36
Tablo 15. Katılımcıların Eğitim Durumu İle Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test Analiz Sonuçları.....	37
Tablo 16. Katılımcıların Eğitim Durumu İle İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Mann- Whitney Test Analiz Sonuçları	38
Tablo 17. Katılımcıların Görev Süreleri İle İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları	40
Tablo 18. Katılımcıların Öğretmenlik Görev Süresi ile İletişim Becerileri Ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H Test analiz Sonuçları	41
Tablo 19. Katılımcıların Sportif Aktivite yapma Durumu ile Beden Dili Ölçeği alt boyutları Mann-Whitney Test analiz Sonuçları	42
Tablo 20. Katılımcıların Spor Aktivite Yapma Durumu ile İletişim Becerileri Ölçeği alt boyutları Mann-Whitney Test analiz Sonuçları	43

Tablo 21. Katılımcıların Sportif Aktivite Türü ile Beden Dili Ölçeği alt boyutları Mann-Whitney Test analiz Sonuçları	45
Tablo 22. Katılımcıların Sportif Aktivite Türü ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test analiz Sonuçları	46
Tablo 23. Katılımcıların Sportif Aktivite Yapma Amacı İle Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları	47
Tablo 24. Katılımcıların Sportif Aktivite Yapma Amacı İle İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları	48
Tablo 25. Katılımcıların Görev Yaptığınız Okul Türü İle Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları	50
Tablo 26. Katılımcıların Görev Yaptığınız Okul Türü ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları	51
Tablo 27. Katılımcıların Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları İle İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Ölçeklerinin Korelasyonunu Sonuçları.....	52

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. <i>İletişimin Temel Gelişim Süreci</i>	10
Şekil 2. <i>Tek Yönlü İletişim (Kaynak tek alıcı tek)</i>	11
Şekil 3. <i>Tek Yönlü İletişim(Kaynak birden fazla hedef tek)</i>	11
Şekil 4. <i>Tek Yönlü İletişim (Kaynak tek hedef birden fazla)</i>	12
Şekil 5. <i>Karşılıklı Etkileşimin Olduğu çok Yönlü İletişim</i>	12
Şekil 6. <i>Öğretim Sürecinde İletişimin Öğeleri</i>	16
Şekil 7. <i>Ankete Katılan Katılımcıların Oranları</i>	31
Şekil 8. <i>Ankete Katılan Katılımcıların Yaş Cinsiyet Oranları</i>	31
Şekil 9. <i>Ankete Katılan Katılımcıların Eğitim Durumu Oranları</i>	31
Şekil 10. <i>Ankete Katılan Katılımcıların Kaç Yıldır Öğretmenlik Yaptığı Oranı</i>	31
Şekil 11. <i>Ankete Katılan Katılımcıların Sportif Aktivite Yapma Oranları</i>	31
Şekil 12. <i>Ankete Katılan Katılımcıların Ne Tür Sportif Aktivite Yapma Oranları</i>	31
Şekil 13. <i>Ankete Katılan Katılımcıların Hangi Amaçla Spor Yapma Oranları</i>	32
Şekil 14. <i>Ankete Katılan Katılımcıların Görev Yaptığı Okul Türü Oranları</i>	32

KISALTMALAR ve SİMGELER DİZİNİ

BDÖ	: Beden Dili Ölçeği
F	: Frekans
İBDÖ	: İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği
KMO	: Kaiser-Mayer Olkin (Faktör Analiz Testi)
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
n	: Birey Sayısı
P	: Farkın Anlamlılık Düzeyi
SPSS	: Statistical Packet for the Social Science
Ss	: Standart Sapma
T	: T Testi Fark Değeri
X	: Aritmetik Ortalama

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

İnsanlar doğumdan ölüme kadar çevreleriyle iletişim kurmak zorundadırlar. Bu zorunluluğu çoğunlukla beden hareketleriyle aşmaya çalışmışlardır. Beden dilini, dünyanın herhangi bir yerinde aynı dili kullanan veya kullanmayan insanların bedensel hareketlerle kolayca anlaşabilmesine yardımcı olmasından dolayı insanlığın dili olarak ta tanımlayabiliriz.

Psikologlar ve birçok araştırmacılar, beden dilinin karşılıklı iletişimdeki oranını birbirine yakın rakamlarla ifade etmektedirler; Altıntaş (2001)'a göre %60, Tozar (2002)'a göre %70 ve Miller (2005) ile Redhead (2003)'e göre ise %55 oranı şekliyle belirtmektedirler.

Yaptıkları araştırmalara göre günümüzde ortalama bir iletişimde, kelimelerin önemi %10, ses tonunun önemi %30, beden dilinin önemi ise %60 olarak bulunmuştur. Öğrencileriyle iyi bir iletişim kurmak isteyen öğretmen, sözlü anlatımının yanında beden dilini de doğru ve etkili bir biçimde kullanarak beyinde gerçekleşen görünmez bir süreç olan öğrenmeyi sağlayabilir (Neill & Caswell, 1993). Ayrıca Feng (2009)'e göre beden dili mutlaka doğru, dikkatli ve uyumlu bir biçimde kullanılmalıdır. Bir öğretmenin söyledikleri iletişimin bilgi boyutunu ve dolayısıyla öğrenmeyi sağlarken; ses tonu, el-kol hareketleri ve bakışları ise öğrenciye öğretmenin samimiyeti ve inandırıcılığı hakkında ipuçları verir ve öğrencilerin ilgi ve hayallerini derinden etkiler. Zhu (2006)'ya göre beden dili öğretmenin duygu ve düşüncelerini doğru, anlaşılır ve gerçekçi bir şekilde ifade etmesini sağlar. Günümüzde mesleklerin içinde beden dilini etkili kullanmanın en önemli olduğu meslek öğretmenliktir.

Beden dilinin eğitim-öğretim faaliyetlerinde bu kadar etkili olmasından dolayı öğretmenlerin beden dilini etkili kullanmalarını elzem olmuştur. Bedenin sağlıklı kalması ve etkili kullanılması için günümüzde spor aktivitelerine en çok ta geleceğin mimari olan öğretmenlerin ihtiyacı vardır. Spor yapmayan bir kişi vücudunu tanımakta ve ona hükmetmekte çok zorluk yaşayacağından, öğrencilerin üzerinde etkili olmakta da zorluklar yaşayacaktır. Sportif aktiviteler öğretmenlerin dış görünüşünün etkili hale getireceğinden öğrencilerin öğretmene karşı olumlu tutum geliştirmesini, model olarak almasını bununda derse aktif katılımın ve başarısının artmasına katkı sağlayacaktır. Sportif aktiviteler beden

sağlığını koruyacağı gibi hareketlilik' te katacaktır. Hareketli insan çevresindekiler tarafından beğenilme duygusunu üst seviyede yaşayacağından psikolojik olarak' ta daha mutlu olacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Sporun yapmanın beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerilerini kullanmada öğretmenlerin öğrencilerle kuracağı iletişim açısından önem arz etmektedir. Bundan dolayı öğretmenlerin düzenli olarak sportif aktivitelere yer vermeleri öngörülmesi beklenebilir.

Araştırmanın Sınırlıkları

- Bu araştırmanın çalışma evrenini, 2020/2021 eğitim-öğretim döneminde Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde bulunan devlet ve özel ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler oluşturulmuştur.
- Araştırmanın örnekleme ise, ilkokulda 42, ortaokul da 105, lisede 178 aktif bir şekilde öğretmenlik mesleğine devam eden ve gönüllü olarak tarama çalışmasına katılan 325 öğretmenden oluşmaktadır.
- Çalışmanın sonucunda elde edilecek bulgular, öğretmenlerin beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesinin, ölçme araçlarından elde edilecek verilerle sınırlıdır.

Varsayımlar (Hipotezler)

- Araştırmada spor yapmanın beden dili kullanımını ve iletişim becerilerini kullanmada öğretmenlere olumlu yönde katkı sağlayacak şekilde sonuçlanması önem arz etmektedir.
- Spor yapmanın dış görünüşe olumlu katkı yapacağı bunda öğretmenin çevresince daha değerli algılanması adına önem arz etmektedir.
- Spor yapmanın beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerilerini kullanmada öğretmenlerin öğrencilerle kuracağı iletişimin sağlıklı olmasına, bunun da eğitim-öğretimin amacına ulaşması adına önem arz ettiği düşünülmektedir.

- Bu kapsamda ileri sürülen hipotezler, öğretmenlerin sportif aktivite yapmalarının daha iyi beden dilini kullanmalarına ve iletişim becerileri yeterliliklerini geliştirmelerine katkı sağlayacağı şekilde sonuçlanacağı varsayılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Beden Dili ve Önemi

İnsanlar buldukları ortamda diğer bireylerin duygularını jest ve mimiklerinden, beden hareketlerinden anlamaya çalışırlar. Bu nedenle, günlük yaşamımızdaki ilişkilerin en önemli bölümünü yazılı ve sözlü dil değil, duygu ve heyecanları ifade eden beden dili iletişimi oluşturmaktadır (Reca, 2010). Beden dili insanlarla kuracağımız iletişimde olduğu kadar diğer varlıklarla kuracağımız iletişimde hayatı öneme sahiptir bir kedinin bir köpeğin bizlere güvenebilmesi için beden hareketlerimizle onlara mesaj göndeririz ve bu hareketlerimiz sayesinde onlarla dostça bir iletişim kurarız (Çetinkaya, 2011). Beden dili, iletişimin olmazsa olmazı olan duyguların dışı vurulmasında bizlere büyük avantajlar sağlayarak hem kendi duygularımızı anlatabilmemizi hem de çevremizdekilerin duygularını anlamamızı sağlamaktadır. Beden dili iletişimi, karşımızdaki insanın ruhsal durumu anlamak için bizlere büyük olanaklar sunar karşımızdaki kişinin bedensel hareketlerini anlayabilmek kendimizi ona anlatmakta o kadar kolay olacaktır. Beden dili iletişimde bazı unsurlara başvurulmak gerekmektedir. Beden dilinden yararlanmak sadece ders esnasıyla sınırlı tutulmamalıdır koridorda, kantinde, bahçede ve sokakta öğrenci ile karşılaştığımız her yerde ve zamanda yararlanılması gereken bir araçtır.

Öğretmenin kaliteli iletişimi eğitim-öğretimin kalitesini belirler. Öğrencilerde hedef davranışları kazandırmak isteyen öğretmenin beden dilini etkili kullanması elzem olmuştur. Beden dilinden yoksun bir konu anlatımı balığı ağaca çıkarmaya çalışmak gibi beyhude bir uğraş olacaktır (Çalışkan & Karadağ, 2010).

Öğretmenin Beden Dili

Öğretmen, öğrenci iletişimde onların duygularını anlaması ve duygu durumuna göre uygun iletişim davranışları sergilemesi gerekmektedir. Bu noktada öğretmenin kendi duygularını fark etmesi, onları yönetebilmesi; öğrencilerin, velilerin ve diğer paydaşların duygularını fark edip beden dili iletişim araçlarını kullanarak iletişimin kalitesini artırmalıdır (Açıl, 2005).

Öğretmenin Beden Dili Kullanım İlkeleri

Kişisel alanların (bölgelerin) kullanımı

Öğretmen, eğitim-öğretimin ilkelerini dikkate alarak kişisel alan algısının bireyden bireye farklılık göstereceğini bilerek, her öğrenciyle pozisyonunu ona göre ayarlamaya dikkat etmesi, sınıfta kuracağı iletişimin kalitesinin artırmasına yardımcı olacaktır (Reca, 2010).

Mahrem alanlar

Öğretmen, eğitim-öğretimin ilkelerini dikkate alarak öğrencilerinin mahrem alanlarına girmeden öğrenciyle pozisyonunu ona göre ayarlamaya dikkat etmesi sınıfta kuracağı iletişimin kalitesinin artırmasına yardımcı olacaktır. Mahrem alanlar kişiden kişiye değişebilmektedir ve birisi için mahrem olan diğeri için olmayabilir. Bundan dolayı öğrencileri her yönüyle iyi tanımak öğretmene iletişim konusunda yardımcı olacaktır (Açıl, 2005).

Kişisel alanlar

Öğretmen, eğitim-öğretimin ilkelerini dikkate alarak kişisel alan algısının, bireyden bireye farklılık göstereceğini bilerek, her öğrenciyle pozisyonunu ona göre ayarlamaya dikkat etmesi, sınıfta kuracağı iletişimin kalitesinin artırmasına yardımcı olacaktır. Kişisel alan ihlalleri altından kalkılmayacak problemler oluşturacağından öğretmenin çok hassas olması gereken, iletişimde en fazla bilgi sahibi olması gereken alandır. Bir öğrenci için sırtına dokunmak güven verici olurken başka bir öğrenci için korkutucu gelebilir. Bundan dolayı öğretmenin öğrencisini iyi bir şekilde tanınması ve ona göre iletişim kurmaya özen göstermesi gerekir (Altıntaş & Çamur, 2005).

Sosyal alanlar

Eğitim-öğretim ortamı sosyal alan olması açısından öğrencilerin hayatında çok önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle sosyal alan ortak kullanım alanı olarak öğrencilerin birbirlerini tanıyıp kaynaştıkları, sosyalleştikleri için öğretmenlerin de bu sosyalleşmede öğrencilerin sosyal alan bilgilerine sahip olmaları için beden dili iletişimi ilkelerinden yararlanarak yardımcı olmaları gerekir. Öğrencilerin arkadaş gruplarını tanımak, onların özelliklerini bilmek öğretmene büyük avantajlar sağlayacağından öğrencilerin arkadaş grupları hakkında bilgi edinmek ve sağlıklı iletişim kurmak açısından öğretmene yardımcı olacaktır (Açıl, 2005).

Ortak alanlar

Öğretmenle öğrenci arasındaki mesafenin artması ortama soğuk bir hava katacağından dolayı özgün, samimi ifade şeklindeki mesajların algılanması zorlaşır. Öğretmen öğrencinin arkadaşı değildir, mesafesini ayarlarken buna dikkat etmesi çok önemlidir (Reca, 2007).

Güven

Güven bir iş yaparken insanın en çok ihtiyacı olan duygudur. İnsanın hem kendisine hem de başkalarının kendisine güvenmesi başarının ilk adımudur. Güvensiz bir ortamda başarıdan bahsetmek mümkün değildir. Öğretmenlerin de öğrencilerinin güvenini kazanmaları eğitimin amaçlarına ulaşması için olmazsa olmaz bir olgudur. Hatasız kimsenin olmayacağını, hata yapmaktan değil hatada ısrar etmemesi gerektiğini bilmesi, öğrencilerin güvenini kazanmasında öğretmene büyük yararlar sağlayacaktır. Gerekirse özür dilemekten çekinmemek gerekir, özür dilemek erdemli olduğunuzu gösterir, bu da öğretmenin güvenilirliğini artırır (Dilay & Heidemann, 1986).

Kılık kıyafet

Bireyler görünüşlerine göre karşılanır, bundan dolayı kılık kıyafet olumlu başlangıçlar için hayati öneme sahiptir. Giyim kuşam tercihlerinden öğrencilerin etkilendiğini ve ona göre derse ilgisinin arttığını veya azaldığını öğretmenin bilmesi ve ona göre tercihler yapması sınıf içi veya sınıf dışı iletişimde kendisine büyük yararları olabilecektir (Açıl, 2005).

Mesaj

Karşınızdaki kişinin öğrenmesini istediğiniz şey mesajı olarak ifade edilebilir, mesajın karşınızdaki kişinin potansiyeline göre iletilmesi iletişim açısından çok önemlidir. Mesajın beden dili ile desteklenmesi anlaşılması için hayati öneme sahiptir. Ne anlattığınız karşınızdaki kişinin anladığı kadardır anlayışıyla sürekli dinleyenlerin ne anladığını öğrenmeye çalışmak gerekir. İstenilen öğrenme olmamışsa farklı iletişim yöntemleriyle anlatılanların destekleyip tekrar anlatılması gerekir. Mesajın tam anlamıyla alınması öğretmen için olmazsa olmaz olmalıdır (Çalışkan & Karadağ, 2010).

Çeldirici uyarıcılar (gürültü)

Monotonlaşmış iletişim tarzı alıcı için ilginin düşmesine sebep olacaktır. Alıcının özellikleri dikkate alarak ortam ayarlanmalı ve uygun iletişim yöntemleri kullanılmalı, sürekli aynı ses tonu veya beden pozisyonunda iletişim kurmaya çalışmak iletişim açısından olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Ortamın farklı gürültülerden kurtarılması çok önemlidir. Alıcının

dikkatini dağıtacağı fiziksel koşullar iletişim aksamasına neden olacaktır. Öğrencilerin dikkatlerini uyanık tutmak için merakını canlandıracak araç- gereçler kullanılarak anlatımın zenginleştirilmesi gerekir (Çalışkan & Karadağ, 2010).

İletişim

İnsanlar yaptıklarının bilinmesi güdüsü ile yaşayan varlıklardır. Bundan dolayı da gerek duvarlara resimler çizerek gerek taşlara şekiller vererek veya ölülerini gömdükleri yerlere nesnelere bırakarak kendi dönemlerinin iletişim araçlarını kullanarak kendilerini gelecek dönemlere anlatmaya çalışmışlardır. Bugün insanlık Mısırlıları piramitleriyle, Babillileri kuleleri ile bilmiştir. Geçmişten kalan bütün eserler aslında o dönemin iletişim kurma çabalarının ürünüdür. İnsanlar farkında olmadan çevreyi etkilemeye, değiştirmeye çalışırlar yine buldukları bu çevreden farkında olmadan etkilenip, değişerek uyum sağlamayı başarırlar. Bu çift yönlü etkileşimin, hayat boyu sürer. İletişim kurma şekilleri yaşam süresince insanın zekasını, yeteneklerini kullanmasını, kültürlenmesini, sosyalleşmesini kişiliğini, karakter özelliklerini, alışkanlıklarını kısaca bütün birikimini etkiler. İnsanlar iletişim yoluyla tutum, duygu ve düşüncelerin başkalarıyla paylaşırlar. İletişime başvurmadan ifade etmek, bilmek, bilinmek, karşındakini anlamak mümkün olmamaktadır (Özkök, 1985).

İletişimin temel şartı ilişkinin olmasıdır, olumlu veya olumsuz olması iletişimin kalitesini belirler. İletişimin kalitesi anlatmak istediğinin karşı taraf tarafından en iyi şekilde anlaşılmasıyla ilgilidir, bunu ister sözcüklerle ister beden hareketleriyle olsun önemli olan karşı tarafın seni tam ve eksiksiz anlamasıdır. Bazen binlerce sözcükle karşındakini ikna edemezken birkaç beden dili hareketiyle ikna edebilirsin, bazen de bir yüzlerce beden diliyle ikna edemediğin kişiyi bir sözcükle ikna edebilirsin. İletişimde önemli olan doğru yerde doğru yöntemi kullanmaktır (Eren,1998).

İnsanoğlu sürekli öğrenme faaliyeti içerisinde, öğrendiklerini gelecek kuşaklar tarafından bilinmesini ister, bundan dolayı iletişim araçlarına başvurmak zorunda kalmıştır. Geçmiş dönemlerden günümüze aktarılan eserlerin her biri bizlere iletişim araçları yoluyla geçmişle iletişim kurma yolu sunmaktadır. İnsanın olduğu her yerde iletişim vardır, insan anlamak ve anlaşılma istemektedir. Bu da iletişimi insan için vazgeçilmez kılmaktadır (Zıllıoğlu, 1996; Berk, 2007).

İletişim yeteneği insanın düşünme biçimini etkileyerek çevresini anlamasını ve düzenlemesini sağlayarak çevresindeki varlıklarla daha uyumlu olmasını sağlamıştır (Hall, 1997).

Günümüzdeki değişimlerin ve gelişimleri yönlendiren temel faktörlerin başında iletişim araçlarının çeşitlenmiş olması ve kullanımlarının yaygınlaşmış olması gelir. Uydulardan bilgisayarlara kadar uzanan çizgide, dünya olağanüstü nitelikte bir iletişim teknolojisi ile karşı karşıya bulunmaktadır. Günümüzde teknolojik gelişmelerle birlikte iletişim çok boyutlu hal almıştır. Dünyanın herhangi bir yerindeki yaşanan olay çok kısa sürede insanlar tarafından öğrenilmektedir. Küreselleşen dünyada gerek bireysel gerekse devlet olarak ilerlemenin yolu iletişim teknolojisi üretmek veya bunlardan en verimli şekilde faydalanmaktan geçmektedir. Eğitim ortamları iletişim teknolojilerinden en yüksek düzeyde yararlanılacak boyutta düzenlenmesi, öğrencilerin hem bugünleri anlamalarını hem de yarınları yakalamaları açısından elzem teşkil etmektedir (Bülbül, 2001).

Kısaca iletişimi; iki veya daha çok insanın anlaşmak için yaptığı faaliyetler diye tanımlayabiliriz.

İletişimin Önemi

İletişim, insanın var olmak, kalıcı olmak doğayı kendi için kullanma sürdürme şeklidir. Daniel Defoe'nun hayat verdiği roman kahramanı Robinson Crusoe'nun geçirdiği gemi kazasının ardından, kimsenin olmadığı bir adaya düştükten sonra, geçen zamanla birlikte edindiği uğraşlar ona tek başına varlığını sürdürmek için yetmemiş olduğundan yazar Robinson'un yanına, bir diğer kişilik olarak Cuma'yı eklemiştir; Cuma'nın en ayrıntılı hali ile kitabında Robinson'un varlığını sürdürebilmesi için iletişimsel zorunluluk olduğunu belirtmiştir. Cuma ile tanışmak zorunluluğu ortaya çıkmış ve birbirlerini anlamak için iletişimin sözsüz ve daha sonra sözlü yönü keşfetmişlerdir. İki kişinin olamadığı bir yerde iletişim olmayacağı gibi hayatında uzun süre devam etmesi çok zor görünmektedir, yani hayatın anlamlı ve zevkli olması sürdürülebilir olması için iletişim çok önemlidir (Berk, 2007). Günümüze kadar iletişim teknikleri hızla gelişerek insanoğlunun hayatını kolaylaştırmaya devam etmektedir. İletişim çeşitliği insanlık tarihi boyunca boyut değiştirmiştir. İlkel dönemlerde sadece sözlü ve bedenle yapılan iletişim sonraları insanların ihtiyacına paralel değişim ve gelişim göstermiştir. Dönemimizde posta, telgraf, telefon, faks gibi iletişim araçları; gazete, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçları; uydular, bilgisayarlar, internet ve e-mail birer iletişim aracı olarak iletişimin ayrılmaz parçaları durumuna gelmiştir. Günümüzde iletişimin çeşitlenmesi insanlar arasındaki haberleşme mesafenin ortadan kalkmasına ve dünyanın küçük bir köy haline dönmesine sebep olmuştur (Özkök, 1985).

İnsan varlığını sürdürebilmesi için iletişim kurmak zorundadır. Örneğin; bir çocuk sakız alacak ise bunu alacağı kişiyle iletişim kurarak yapmak zorundadır. Günümüzde hayat çok karmaşık bir hal almıştır, bu da bilgi aktarımını planlı ve programlı kurumsal yapılar tarafından yapılmasını iletişim araçlarından en yüksek oranda yararlanmayı zorunlu kılmıştır

(Berk, 2007).

Sonuç olarak iletişim insanoğlunun var olma mücadelesinde olmazsa olmaz özelliğidir, bu özelliğini kullanma kapasitesine göre ilerleyişini sürdürecektir. İnsan geliştikçe iletişim, iletişim geliştikçe insan gelişecektir.

İletişimin Özellikleri

İletişimde ilk dakika

İletişim sözlü ve sözsüz olduğundan dolayı iletişimin ilk başlangıç kısmı sözsüz başlar bu da iletişim de ilk dakika veya ilk görünüşü çok önemli kılmaktadır. Örneğin "ilk görüşte aşık oldum" iletişimde ilk dakikanın ve görünüşün ne kadar etkili olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin de öğrencilerin karşısına çıkmadan önce bedensel görünüşlerini, giyim kuşamlarının öğrenciler üzerinde olumlu etki bırakacak şekilde olmasına dikkat etmeleri gerekmektedir (Baltaş & Baltaş, 1994).

İletişim bilgi alışverişi değildir

İletişim sadece bilgi aktarmak için yapılmaz bir gülümseme bir kaşları çatmak iletişimde duyguların ifadesinde çok önemli bir yere sahiptir. Sosyal varlık olan insanın çevresine uyum sağlamak için iletişimi en iyi şekilde kullanmak ve anlamasını zorunlu kılmaktadır (Baltaş & Baltaş, 1994).

İletişim kişiye değil kişiyle yapılır

İletişimden söz edebilmek için karşılıklı ilginin olması gerekir bir tarafın iletişim kurması ile iletişim kuruluyor denmez her iki tarafın da iletişime istekli olması ve aktif katılması gerekir, dinliyormuş gibi yapılması iletişim kuruluyor anlamına gelmez, öğretmenlerin de iletişimin ilkelerini kullanarak öğrencilerinin ilgilerini, dikkatlerini aktif duruma getirmeleri eğitim-öğretim faaliyetlerinin amacına ulaşmasına büyük katkı sağlayacaktır. Tarafların istekli olmadığı bir ortamda iletişimin olumlu olması çok zordur, bundan dolayı böyle bir durumda altından kalkılmayacak iletişim sorunlarıyla karşılaşılabilir (Baltaş & Baltaş, 1994).

İletişim bir bütündür

İletişim sadece kullanılan kelime veya bedensel davranışlarla anlamlandırılmamalıdır, kelimeye eşlik eden bedensel davranış birlikte değerlendirilmeye çalışılması yanlış anlamının önüne geçecektir. Bazen bir kelime iletişim açısından sorun oluşturabilecekten onu takip eden bedensel davranış büyük bir iletişim aracı olabilmektedir, bundan dolayı iletişimi bir bütün

olarak değerlendirmek hayati öneme sahiptir. Kullanılan kelime ile takip eden beden hareketinin anlamları uyum içinde olmalıdır (Baltaş & Baltaş, 1994).

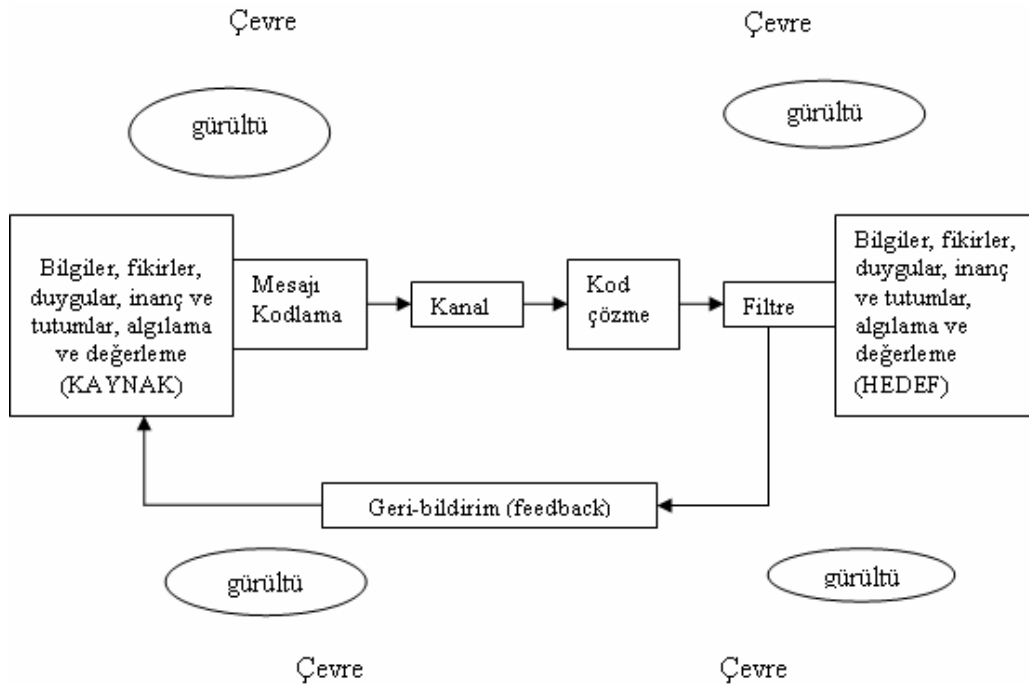
İletişimi süreci ve temel öğeleri

İnsanın toplumsal bir varlık olma özelliği, yaşam boyunca çevresiyle etkileşimde bulunurken öğrendiklerini, çevresindeki diğer insanlara ve kendisinden sonra gelen kuşaklara aktarabilmesinden kaynağını almaktadır. İletişim dinamik bir olgudur sürekli olarak değişir ve gelişir aynı zaman insanların değişmesini ve gelişmesi için zemin hazırlar örneğin Japonya'da keşfedilen bir buluş iletişim kanallarıyla bütün insanlara ulaştırılarak onların da bu buluştan haberdar olmalarını sağlar ver bütün insanların hayatına etki eder. Toplumsal yaşamda insanlar çevrelerinden aldıkları iletilere göre davranışlarını oluştururlar. Bununda ötesinde çevreyle alınıp verilen iletiler aracılığıyla özleştirmeler yaparak, bir süreç içinde kendi tavırlarını belirleyerek çevreleriyle iletişimlerini sürdürürler (Açıl, 2005).

Aynı ortamda bulunan kişiye hiçbir sözcük söylenmese dahi bu sessizlik bile iletişim içermektedir; duruş şekli, bakış, jest ve mimikler, çevreyle anlamlı iletişim kurmak olarak anlaşılmalıdır, bir ortamda yapılan veya yapılmayan her şey iletişim süreci olarak ifade edilebilir, bu sebeple iki kişinin olduğu bir yerde ortamın terk edilmesi, ayağa kalkıp oturmak, ayak ayak üstüne atmak, saçlarıyla oynamak aklımıza gelecek her türlü davranış iletişim olarak ifade edilebilir (Cüceloğlu,1987).

Sekil 1

İletişimin Temel Gelişim Süreci (Çalışkan, Karadağ, 2010).

Yukarıdaki şekilden anlaşılacağı üzere sağlıklı iletişim için iletişim unsurları arasında

uyumun sağlanması gerekir, bunlardan birisindeki eksiklik iletişim açısından telefî edilmeyecek sonuçlar doğurabilir. İletişimde insan yaşamına benzer nasıl insanın bir organındaki rahatsızlık yaşam kalitesini düşürüyorsa iletişimin temel öğeleri olan Kaynak, kod, mesaj, kanal, hedef, geri besleme ve gürültüdeki bir eksiklik iletişimin kalitesini etkiler, kısacası iletişim tam olması için mesaja gönderici ile alıcının aynı anlamı vermesi gerekir (Cüceloğlu,1987).

İletişim Türleri

İnsanoğlu zamana ve şartlara göre iletişim çeşitliğini geliştirme potansiyeline sahiptir, insanlar çeşitli iletişim kodları geliştirerek söze ve yazıya gereksinim duymadan iletişim faaliyetinde bulunur; sertçe hareket ettirilen eller, hayret içeren gözler, sırtını dönmek, hoşuna gittiğini ifade eden bakışlar, heykel, resim karikatür çizimleri insanı kod kullanarak iletişime geçme ürünüdür (Zılhoğlu, 1996).

İletişim türleri aşağıda sıra ile incelenecektir.

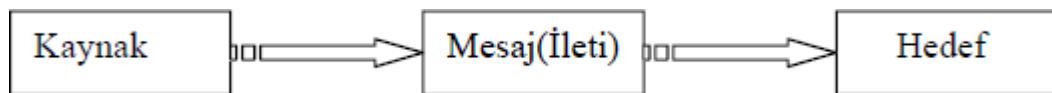
Tek yönlü iletişim

Tek yönlü iletişim, mesajın kaynaktan alıcıya, alıcının aktif geri dönüşü olmadan yapılan iletişim türüdür (Harold, 1972).

Tek yönlü İletişimde mesajı gönderen alıcı tarafından mesajın nasıl anlaşıldığına bakmaz sadece mesajı iletmekle kendini sorumlu tutar.

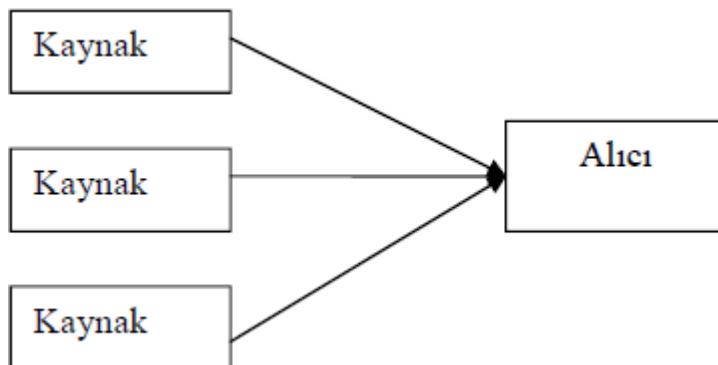
Şekil 2

Tek Yönlü İletişim (Kaynak tek alıcı tek) (Tutar vd., 2003).

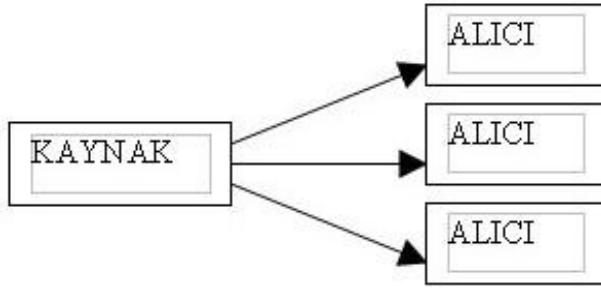
Şekil 3

Tek Yönlü İletişim (Kaynak birden fazla hedef tek) (Tutar vd., 2003).

Şekil 4

Tek Yönlü İletişim (Kaynak tek hedef birden fazla) (Tutar vd., 2003).

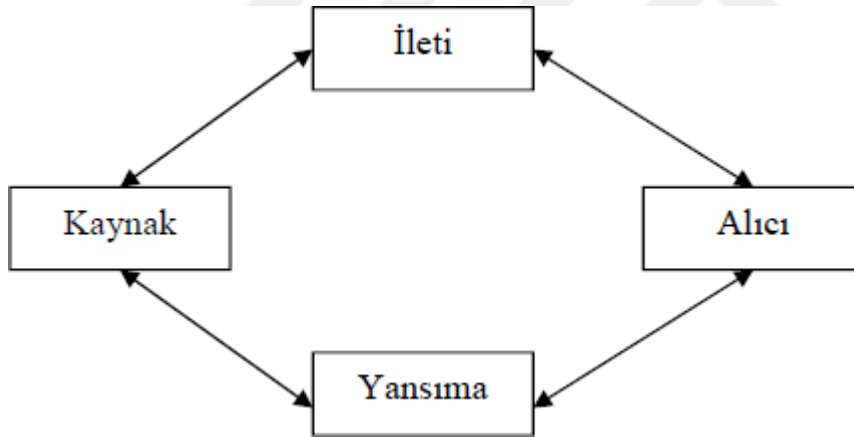

Çift yönlü iletişim

Çift yönlü iletişimin göndericinin mesajına, alıcıdan geri bildirim aldığıında meydana gelen iletişim türüdür. Örneğin bir evin penceresindeki “kiralık” ilanını yalnızca okunup geçilirse, bu uyarıcı kişi için sadece bir bilgi olarak kalır ancak ev sahibiyle bu kiralık ev hakkında yüz yüze ya da telefonla konuşulması durumunda ise iletişimin ortaya çıktığını ifade etmiştir (Kaya, 1991).

Şekil 5

Karşılıklı Etkileşimin Olduğu çok Yönlü İletişim (Tutar vd., 2003).

Çift yönlü iletişimde alıcı kaynakla iletişime geçerek mesajı doğru anlama avantajına sahipken, tek yönlü iletişimde kaynakla iletişime geçemeyen alıcı mesajı yanlış anlama dezavantajına karşı karşıya kalır bu da iletişimin olumsuz olmasına neden olabilir.

Sözlü iletişim

Dil sözel iletişimin en önemli unsurudur bundan dolayı konuşurken kelimelerin açık, sade bir üslupla oluşturulmasına, karşı tarafın anlama kapasitesine göre kelimeler kullanılmasına özen gösterilmelidir. Kişinin kullandığı dil hayatı algılayışı ve yaşayışı hakkında bilgi vericidir ve ona göre kelimeler kullanarak iletişim kurulmalıdır (Aydın, 1998).

Sözsüz iletişim

İletişim çoğunlukla sözcüklerle yapılmaz ve şu akılda tutulmalı ki insanlar şuur altında barındırdıklarını çoğunlukla hareketleriyle gösterirler bundan dolayı davranışları anlamada sözsüz iletişimden yararlanılması gerekir (Adair, 2006).

Sözsüz iletişim, beden hareketleriyle insanın kendini anlatma biçimidir. İnsan öfkesini çatik kaşla, mutluluğunu güler yüzle ve benzeri davranışlardan bolca yararlanarak kendini sözsüz iletişimle ifade etmeye çalışır (Uçak, 2018).

İletişim süreci, konuşulan veya yazılan semboller şeklinde kodlanmış bulunan bilgi, fikir ve duygunun dil aracılığıyla ifade edilmesi olduğu kadar, genel olarak vücudun konumu ve görünümü, giyilen kıyafetin etkisi ile bazı vücut hareketleri tarzında sözsüz bir anlatım olarak da gerçekleşir.

Sözlü iletişimde konuşma en önemli yeri tutarken, sözsüz iletişimde ise yüz anlamları, göz hareketleri, bedenin duruşu, giyimi, sesinin özelliklerini içeren beden dili önemli yer tutar (Usluata, 1995).

Sözsüz iletişim sözlü iletişimi kapsamaz ancak, sözlü iletişimde sözsüz iletişimin bir unsuru olan beden dili, sürekli kullanılır ve ikisinin anlamlı bir biçimde kullanılması, sözlü iletişimin etkinliğini artırır. Duyguların aktarılması ya sözlerle ya da tutumlarla olur (Uysal, 2010).

İnsan ifadesiz iletişimin unsurlarını barındıracak potansiyelde dünyaya gelir sonradan öğrendikleriyle bu potansiyelini geliştirir, hayatının son anına kadar bu özelliklerle iletişim kurma etkinliğinde bulunur.

Yazılı iletişim

Yazılı iletişim, söz uçar yazı kalır prensibinin hayat bulması olarak tanımlanabilir. Resmi kurumlarda olduğu kadar insanların geleceğe not bırakmak ihtiyaçlarına cevap verdiğinden dolayı insanlar için çok önemli bir yere sahip olmuştur. Yazının bulunmasıyla insanlar ve devletler yazılı iletişimden bolca istifade etmiş ve etmeye devam etmektedirler (Uysal, 2010).

Simgesel iletişim

Gerçek anlamının dışında farklı durumlarda, farklı anlamlar taşıyan göstergelerle yapılan iletişim türüdür. Burada gösterge, gösteren ve gösterilen olarak adlandırılan iki temel öğeden oluşmaktadır (Bıçakçı,1998). Gösteren, göstergenin fiziksel ya da biçimsel gerçekliğidir. Gösterilen, göstergenin zihinsel boyutudur. Aynı göstergeler farklı toplumlarda

farklı anlamlara da gönderme yapabilmektedirler. Örneğin bir toplumda orak otları kesmek için kullanılan aracı ifade ederken başka bir toplumda korkutucu işlev yüklenebilir. Göstergeler ve simgeler çok etkileme gücüne sahip araçlardır aynı zamanda anlaşılmanın daha kolay ve kısa sürede olmasına yardımcı olabilmektedir (Şen, 2006).

Simgelere yüklenen anlamlar toplumdan topluma farklılık göstereceğinden evrensel özellikler yanında ulusal ve yöresel özelliklerin öne çıktığı iletişim türüdür. Bir toplumda sevgi anlamını taşıyan bir simge başka bir toplumda nefret anlamı taşıyabilir. Bundan dolayı gerek kendi ülkedeki, gerekse başka ülkenin insanlarıyla iletişim kurmadan önce o bölge kültürü hakkında bilgi sahibi olmak iletişim açısından faydalı olacaktır.

Sanatsal iletişim

Entelektüel zihin gücü ve birikimin sonucu üretilmiş yapıtlar aracılığıyla sanatçı ile sanat izleyicisinin kurduğu iletişim türüdür, sinema, tiyatro, müzik, yayın, plastik sanatlar vb. etkinlikler bireylerle gerek bilişsel gerekse duygusal bağlamda ilişki kurarlar ve sanat ürünleri çoğalabildikleri oranda kitleleşirler ki bu durumda sanatçı ve sanat ürünü, kitle kültürünün bir parçası olduğunda değer görür. Sanatsal iletişimin oluşması izleyiciye sanatçı arasında duygusal bir bağ oluşturur ve izleyici kendine yakın hissettiği sanatçıya bütünleşerek ondan öğrendiklerini çevresine paylaşmaya çalışır (Bıçakçı, 1998).

Savunucu iletişim

İletişimde taraf olan kişiler benlik anlayışları, özel yaşam deneyimleri, duyguları, amaç ve beklentileriyle, toplumdaki kurumlarıyla ayrı kişiliklerdir. İnsanlar bir sosyal kişilik olarak çevrelerinde edindikleri kişilikleri bir de içsel olarak kendi kendisini algılayış kişiliği vardır ve her ikisine göre farklı rollere bürünürler, kabul edilebilmek için dışarıya sosyal benlik rollerinin ön plana çıktığı iletişim tarzı gösterirler. İçsel benlik kişinin öz saygınlığı için çok önemlidir, savunucu iletişim ise ikisinin dengede olması açısından önemlidir (Cüceloğlu, 2000).

Medyatik iletişim

Kısa sürede kitlelere ulaşmak için kullanılan araçlarla yapılan iletişim türüdür. Dünya ve ülke üzerinde gerçekleşen olayları kısa sürede öğrenmemizi sağlar, buna en iyi örnek televizyon ve internet karşımıza çıkmaktadır (Şen, 2006). Kitleleri kısa sürede harekete geçirebilme özelliğinden dolayı olumlu olduğu kadar yanlış yönlendirmeler için de kullanılmaktadır. Bundan dolayı medya okur yazarlığı bilinci gelecekte insanlar için çok önemli bir etken olacaktır.

Eğitim kurumlarında iletişim ve 6nemi

Eğitim kurumlarında kurulacak iletişim 6đrencilerin iyi yetişmesi için hayatı 6neme sahiptir. Eğitim kurumlarında kurulacak iletişimin bilimsel nitelikte olup her t6rl6 gelişime açık olması gerekir. Toplumun geleceği için 6đrenci 6đretmen arasında kurulacak iletişim 6đrencinin gelişimine ışık tutacak, etkililiğini, verimliliğini artıracak, hedeflerine ulaştıracak nitelikte olmalıdır. 6đrencinin ders karşı tutumunu 6đretmenle 6đrenci arasındaki ilişkini kalitesiyle 6l6lebileceğine vurgu yaparak 6đretmenlerin aydınlatıcı, rollerini tam anlamıyla icra edebilmek için iletişimin b6t6n ilkelerinden en y6ksek seviyede yararlanmaları gerektiğini belirtilmiştir (Bolat, 1990). Geleneksel 6đretim, 6đretmenin liderliğinde b6t6n 6đrencilere d6z anlatım tekniğiyle bilgi aktarmasını yeterli olduğu varsayımına dayanır fakat g6n6m6zde sadece bilgi aktarmak için kullanılan tek d6ze iletişimin olduğu eğitim ortamının yeterli olmadığı anlaşılmıştır. 6đrencilerin yaratıcılığı ve yenilikçiliğini geliştirmek iletişim açısından çeşitlendirilmiş sisteme ihtiyaç vardır. 6đrencilerin 6đretmene g6venmeleri çok 6nemlidir. Bundan dolayı 6đretmen s6rekli 6đrencilerine g6vendiğini, onları cesaretlendirip sorunlar karşısında yılmadan m6cadele etmeleri için teşvik edici iletişim y6ntemleri kurmalıdır. Tek d6ze iletişimden ziyade iletişim y6ntemlerince harmanlanmış teknikler kullanmak çağımızda amacına ulaşmada 6đretmene çok yardımcı olacaktır (Bolat, 1990).

Okul insana içinde yaşadığı toplumun kurallarının aktarıldığı en 6nemli kurumlardandır. Okullardaki iletişim tarzı toplumun iletişim kurma tarzını belirleyeceğinden eğitim kurumları iletişimin b6t6n inceliklerinden yararlanarak oluşturulan ortamlar olmalıdır (Fidan & Erden, 1994). Okul için iletişimin 6nemi, herhangi bir kurum için olduğundan daha 6nemlidir. Okul içindeki iletişim kalitesi oradan mezun olacak bireylerin sonraki yaşamlarında kullanmaya çalışacakları iletişim tarzı olacaktır (şimşek, 1999). İnsanın herhangi bir konuda değişim, gelişim sağlaması ve başarı sağlaması 6ncelikle insanın olaya ne oranda inanıp inanmadığına bağlıdır. İnanmayla beraber cesaretli olması başarıya giden yolda en 6nemli fakt6rlerin başında gelir, bundan dolayı 6đretmenler 6đrencileri her zaman başarabileceklerine inandırmaya ve cesaretlendirmeye gayret etmelidirler. Bu noktada iletişim 6đretmenin en 6nemli aracı olacaktır. 6đrencilerle iten samimi g6ven verici bir iletişim kurabilen eğitim kurumu ve 6đretmenler 6đrencilerin başarisının mimarı olacaklardır. 6mitsizliğe d6řm6ř bir 6đrenciyle kurulacak iyi bir ilişki onu yeniden okula ve hayata bağlanmasına yardımcı olabileceği gibi daha sonra karşılaşacağı problemleri 6zmesi için itici g6 olacaktır. Kısacası, iyi bir iletişime sahip 6đretmen 6đrencilerin sadece okulda değil hayatının her anında başarılı olmasının sihirli anahtarı olacaktır. Hepimizin hatırladığı 6đretmen davranışları vardır, kimisini hatırlar mutlu oluruz kimisini hatırlar mutsuz oluruz.

kalitesine bağlıdır. Bu nedenle öğrenme-öğretme sürecindeki iletişim kistaslarına özen gösterilmesi gerekir. İletişim unsurları en iyi şekilde organize edilmeli ve bütün unsurlarından samimi olarak yararlanılmaya çalışılması öğrenmenin istenilen yönde olmasına katkı sağlayacaktır (Çalışkan & Karadağ, 2010).

Öğrenme her zaman bilinçli ve bilinç dışı süreçleri içerir: insanlar birçok bilinçdışı süreci farkına varmadan algılamakta ve öğrenmektedirler. Bundan dolayı öğretmenlerin her davranışlarının farkında olması ve her zaman öğrenciler tarafından örnek alındıklarını bilmeleri ve ona göre davranışlarda bulunmaları gerekir. İyi bir iletişim ortamının olmadığı ortamda öğrenmenin istenilen yönde olmayacağı açıktır. Bundan dolayı eğitim kurumlarının hedeflerini öğrencilere aktarmakta sorumlu olan bütün personelin iletişim unsurlarını etkili kullanmaları gerekmektedir (Keçeci, 2002).

Sporun Tanımı

Spor, bireyin beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi, belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme ve gerçek anlamda başarı gücünün arttırılması, kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun çabalardır (Aracı, 1999).

Spor, ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak, boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziki geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur. Spor bireylerin kendisini ve diğer insanların potansiyelini öğrenmesi ve ona göre hayatını düzenlemesi için bir araçtır. Spora sadece bedensel hareket etmek olarak bakılamaz, aynı zamanda yüksek düzeyde zihinsel bir faaliyetler bütünüdür. Örneğin; bir futbolcu futbol müsabakasında kendi konumunu arkadaşına, rakibe ve topa göre mükemmel yapmak zorundadır. Bu da yüksek düzeyde zihinsel aktivite ile yapmakla mümkündür. Spor kazanma ve kaybetme duygusunu insana yaşatarak ruhen her türlü duyguya karşı hazır olması için bireye yardımcı olmaktadır (Erkal, 1982).

Sporun Sağlığa Etkileri

Fiziksel aktivitede hedef enerji harcamasını artırmaktır. Fiziksel aktiviteyi artırmak sağlık açısından kilo kaybı ve kilo kontrolünde önemli rol oynamaktadır. Fiziksel aktivite ve spora başlangıçta orta ve düşük şiddetli yoğun olmayan programlar ile kişiler spora yapmaya cesaretlendirilmelidirler (Can vd., 2014). Değişen yaşam tarzlarından dolayı hareketsizlik dünyada ve ülkemizde tüm yaş gruplarında çeşitli hastalıklara sebep olmaktadır.

Kronik hastalıkların oluşmasında genetik çevre ve biyolojik risklerin dışında en önemli faktör hareketsizliktir. Bu nedenle kronik hastalıkların önlenmesi ve sağlığın korunması için çocukluktan başlayarak bireyler hareketli aktivitelere yönlendirilmelidir. Sporun kas iskelet sistemi, kardiyovasküler sistem, nöromusküler sistem ve psikososyal gelişim için yararlı etkileri olduğu görünmüştür; bu nedenle hareketin artırılması, hareketsizliğin ise azaltılması, gerek çocukluk dönemi için gerekse de temelleri çocuklukta atılan pek çok hastalığın önlenmesinde dikkate alınmalıdır.

Fiziksel aktivitenin birey sağlığı için faydaları aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Kas kuvveti ve miktarının korunması ve artırılması,
- Kas-eklem kontrolünü artırarak dengenin sağlanması,
- Eklem hareketliliğinin korunması ve artırılması,
- Dayanıklılığın artırılması,
- Damar hastalıkları ve kan basıncı riskinde azalma ve iyileşme,
- Kalp ritminin düzenlenmesi,
- Kan kolesterol ve trigliserid düzeylerinde iyileşme
- Solunum kapasitesinde artma,
- Vücut ağırlığı kontrolü,
- Kas-iskelet sistemi hastalıkları ve osteoporoz riskinde azalma,
- Düzenli fiziksel aktivite ile insülin aktivitesinin kontrolü ve kan şekerinin düzenlenmesi,
- Vücudun su, tuz, mineral kullanımının dengelenmesi,
- Metabolizmanın hızlandırılması ve kilo alımının önlenmesi,
- Kan glikoz düzeyinde iyileşme sağlayarak tip 2 diabetes mellitus hastalığını önlemesidir (Can, vd., 2014; Çiçek, 2010).

Avrupa Birliği üyesi 27 ülke, Türkiye ve Hırvatistan'da dahil olmak üzere toplam 29193 kişide yapılan araştırmada, boş zamanlarda yapılan fiziksel aktivitesinin sağlık göstergesi olduğu rapor edilmiştir (Abu-Omar, 2008). Sporun bir meslek olarak profesyonel şekilde yapılması dışında, rekreasyon amacı ile yapılan bir aktivite olarak ele aldığımızda, sporun sağlık açısından göz ardı edilemeyecek yararları olduğu görülmektedir. Sporun fiziksel ve ruhsal sağlığı yönünden pozitif katkılarının olması nedeniyle, spor gün geçtikçe kişilerin günlük hayatları içinde rutine dönüşmekte ve hayatlarının bir parçasını oluşturduğu görülmektedir. Sporun sağlıklı ilişkisi çok eski zamanlardan beri bilinmekte ve kişilere sağlıklı yaşam için hareketin vazgeçilmez olduğu önerilmektedir. Düzenli fiziksel aktivite, çocukların ve gençlerin sağlıklı büyümesi ve gelişmesi, istenmeyen alışkanlıklardan

korunması, sosyalleşmesi ve yetişkinlik döneminde karşılaşılabileceği çeşitli kronik hastalıkların oluşumunun engellenmesi yanı sıra; bu hastalıkların tedavisi ve tedavinin desteklenmesinde, yaşlandıklarında aktif bir yaşlılık dönemi geçirmelerinin sağlanmasında, bir başka deyişle tüm hayat boyunca yaşam kalitesinin artırılmasında önemli farklar yaratabilmektedir.

Sporun stres ve mutluluk üzerine etkileri

Günlük yaşamı mümkün olduğunca aktif geçirmek sağlıklı, mutlu yaşamın ilk ve en önemli adamlarındandır.

Sağlıklı bir yaşamın ana hatlarını belirtmesi açısından Hipokrat, “Eğer biz her ferde, ne çok az, ne de çok fazla, doğru miktarda gıda ve hareket verebilseydik sağlık için en güvenli yolu bulurduk.” şeklinde bir söz söylemiştir. Benzer bir biçimde İbn-i Sina ise, “Sağlığı korumanın üç temel prensibi vardır: hareket, gıda ve uyku.” şeklinde ifade edilmiştir (Zorba, 2011).

Tarihteki ünlü düşünürlerin bu sözleri fiziksel hareketin, sağlıklı yaşamın vazgeçilmez bir parçası olduğunun göstergesidir.

İnsanların en temel amaçları ve hedefleri, sağlıklı olmak ve sağlıklı kalmaktır. Yazılı ve görsel yayın organlarında sağlık haber ve programlarına geçmişe göre daha fazla yer vermeye başlanmıştır (Zorba, 2011). Düzenli fiziksel aktivite yapan bireylerde gözlemlenen etkiler, bireyin bedensel ve fiziksel sorunlarını algılama biçiminin pozitif yönde değişmesi ve kişilerin kendilerini daha iyi ve daha sağlıklı hissetmesidir (Can vd., 2014; Zorba, 2011).

Bedensel etkinlik ile fiziksel sağlık arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların sayısı ile bedensel etkinlik ile psiko-sosyal sağlık arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların sayısı kıyaslandığında, bedensel etkinlik ile psiko-sosyal sağlık arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların sayısının oldukça az olduğu görülmektedir.

Araştırmalardaki bu eksikliğin sebebi ise, psikolojik anlamda sağlıklı olmanın tanımı konusunda tam bir uzlaşa sağlanamamış olmasıdır. Diğer yandan sportif faaliyetler ile ruhsal sağlık arasındaki ilişkiye yönelik çalışmalar genel olarak dört boyutta ele alınmaktadır: Duygu durum, korku, depresyon, benlik tasavvuru (Zorba, 2011).

Diğer yandan, bedensel faaliyetlerin korku ve depresyon durumlarını azalttığı belirtilmiştir. Benzer bir biçimde, sportif faaliyetler ile ruhsal sağlık arasında tespit edilen ilişkinin olumlu olması şunu göstermektedir ki: sportif faaliyet, beden eğitimi ve spor

aktiviteleri, depresyon, korku ve psikişik gerginliği azaltmaya, özgüvensizliği ve uyku bozukluğu durumlarını gidermeye katkı sağlamaktadır (Zorba, 2011).

Günlük yaşamda strese ve diğer fiziksel ve psikolojik bozukluklara yol açan temel mesele günlük yaşamın monotonlaşmasından ileri gelmektedir (İlci & Kazancı, 2018). Modern hayat tarzı ve buna uyum sağlama mecburiyetinin yarattığı psikolojik travmalara karşı fiziksel aktivite ve spor alternatif bir tedavi yöntemi olarak kullanılabilir. Fiziksel aktivite ve spor sonucunda bireyler rahatlama duygusunu yaşamakta, kendilerini mutlu ve huzurlu hissetmekte, bir şeyleri başarmış olmanın, hazzını yaşamakta ve mutlu olabilmektedirler.

Spor yapan bireyler günlük yaşamın monotonluğundan kurtulacakları için kendilerini mutlu ve huzurlu hissedeceklerdir. Zamanımızda iş bölümü daha çok hareketsiz oturduğun yerden yapılan işlerin ağırlıkta olduğu işlerden oluşmaktadır, bu da stresin oluşmasına sebep olmaktadır. Spor grupları oluşturulması, hem yeni arkadaşlıklar kurulmasına ve böylece sosyalleşmenin artmasına hem de aktivite yaparak sağlıklı kalınması için bireylere yardımcı olur (Akça, 2012).

Özellikle çağımızın hastalığı olarak anılan obeziteyle mücadelede en etkili yollardan biri olan fiziksel aktiviteye katılımın artması için öncelikle katılımı engelleyen nedenlerin belirlenmesi ve bu engellerin ortadan kaldırılması önemlidir (Akça, 2012).

Sporun psikoloji üzerine etkileri

Spor yapmak sadece fiziksel ve sosyal yönden değil, aynı zamanda psikolojik sağlığın korunmasına ve gelişimine de katkı sağlamaktadır (Salar vd., 2012; Yazarer vd., 2004). Bunun yanında spor yapan bireyler diğer sporculara ve oyun kurallarına saygı göstermeyi, başarı ya da başarısızlığı kabullenmeyi öğrenirler. Hoşgörü, işbirliği gibi davranışların gelişmesini sağlarlar. Psikolojik olarak ise spor esnasında yaşanan heyecan, sevinç, üzüntü gibi duygular bireylerin kendine güven duygularının gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bunun yanında spor etkinliklerine katılım bireylerde algılama, karar vermede odaklanma, konsantrasyon, problem çözme, kurallara uyum, değişen koşullara adapte olma, üretken olma, hayal gücünü kullanma ve pratik zekayı kullanma gibi özellikleri geliştirebilmektedir (Şahan, 2007).

Spor, insanların yaşamlarını sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmeleri için gerekli olan en önemli unsurlardan biridir. Sporda katılımın fiziksel sağlığa olan katkıları kadar, ruhsal anlamda da birçok olumlu katkısı bulunmaktadır (Şenyüzlü, 2013).

Bunun yanında sporun insan vücudunda oluşan negatif enerjinin atılmasında ve bu negatif enerjiden kaynaklı oluşan stres, kaygı, öfke, saldırganlık, şiddet gibi davranış şekillerinin önlenmesinde de etkili olduğu belirtilmektedir. Literatürde yer alan çeşitli araştırmalarda spora katılımın psikolojik sağlığı koruduğu ve geliştirdiği tespit edilmiştir (Harvey vd., 2005).

Salar, Hekim & Tokgöz (2012) tarafından yapılan araştırmada, takım sporlarına katılan bireyler ile ferdi spor dalları ile ilgilenen bireylerin genel olarak sağlam bir psikolojik yapıya sahip oldukları, sporcuların kendilerine güven duyma düzeylerinin yüksek olduğu ve genel stres düzeylerinin düşük olduğunu belirtmiştir.

Sporun sosyal gelişim üzerine etkileri

Spor, bireyin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, bireysel veya toplu olarak boş zaman faaliyetleri kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde mesleklaştırarak yaptığı, sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (Erkal, 1982).

Sporun belki de en önemli faydası bireyin sosyal hayatına yapmış olduğu etkidir. Spor aracılığıyla hiç bilmediği bir kültür hakkında bilgi edinen birey oraya gidip arada yaşayan insanlarla arkadaşlık, dostluk kurabilir. Örneğin, uluslararası organizasyonlarda izlediği bir ülkeyi merak edip ziyaret edebilir bu da sosyalleşmesine büyük katkı sağlar. İçeride kapanık bir öğrenci okul takımında oynayarak takım arkadaşlarıyla sosyalleşme gerçekleştirirken okul arkadaşları tarafından bilinir olmaktadır, başka okullarla oynanan müsabakalarda rakipleriyle ilişkiye girerek içeride kapanıklığını yenmesine yardımcı olabilir (İmamoğlu, 1992).

Kısacası, spor aktiviteleri çocuklara ve yetişkinlere birbirleriyle karşılıklı paylaşım ortamı oluşturarak, bedensel, ruhsal olarak karşısındakini anlama ve ona göre davranışlarını zenginleştirme olanağı sunar. Spor yapmak bireylerin sosyalleşmesine ve sorumluluk alma isteğine katkı sağlar, olumsuz durumların üstesinden gelmesine, saldırgan davranışların yerine yapıcı davranışlar geliştirmelerine yardımcı olur (Tamer, 1998).

Sporun İletişim Beceri Boyutu

Sportif aktivitelerle sağlanabilecek bedensel farkındalık, kişinin beden dilini bilinçli olarak kullanmasında da etkili olabilir. Egzersiz yapma alışkanlığı edinmek, etkili iletişimde önemli olan ve dikkate alınması gereken sözsüz mesajları iletmekte kişiye büyük faydası olacaktır (Korkut, 2011). Çünkü spor yapan bireylerin spor yapmayan bireylere göre iletişim

kurma eğilimlerinin daha yüksek olduğu, sosyalleşmeye ve başkalarını anlamada daha istekli oldukları söylenmektedir (Özerkan, 2005).

İletişim sürecinde, bedensel temasla da birçok iletişim bilgisi alıcıya aktarılmakta ve anlamlandırılmaktadır (Akoğuz, 2002). Spor yapılırken en belirgin etken fiziksel temastır. Sırtını okşama, güzel bir hareketten sonra tokalaşma, faule maruz kalan bir oyuncunun rakibin yardımıyla yerden kalkması, faul yaptığı için rakibinden özür dilemeyi onun sırtına dokunarak belli etmesi ve benzeri fiziksel temaslar olumlu takdirler alabildiği gibi her türlü tepkiyi karşısındaki kişiye fiziksel saldırılarla gösteren birinin de olumsuz takdir alması olağandır. Olumlu dokunsal özellik karşısındaki kişiye güven vermekte ve iletişime açık hale getirmekle beraber sosyalleşmeye karşı olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olmaktadır (Kılıcıgil vd., 2009).

İnsan ilişkilerinin en yoğun olduğu eğitim-öğretim faaliyetlerinin baş mimarı olan öğretmenlerin, sporun bu özelliklerini öğrenerek öğrencilerle kurdukları iletişimde kullanmaları eğitim-öğretim faaliyetlerinin başarısını artırır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi/ Deseni/ Modeli Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu çalışmada öğretmenlerin beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında sporun öğretmenlerin beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerilerini kullanmasını nasıl etkilediği inceleneceğinden nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımına denir. İlişkisel tarama modelinde, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır (Karasar, 2011). Araştırmanın verilerinin elde edilebilmesi amacıyla Tok ve Temel (2014) tarafından geliştirilen beden dili ölçeği (BDÖ), Korkut (1996) tarafından geliştirilen iletişim becerileri değerlendirme ölçeği (İBDÖ) ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Bu amaçla ilgili ölçeklerden elde edilen verilerin SPSS25 veri analiz programında analiz edilmiştir.

Evren ve örneklem/araştırma grubu

Bu araştırmanın çalışma evrenini, 2020/2021 eğitim-öğretim döneminde Erzurum İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı Erzurum il merkezinde devlet okullarında görev yapan öğretmenler oluştururken, araştırmanın örneklemini ise, ilkokulda 42, ortaokul da 105, lisede 178 aktif bir şekilde öğretmenlik mesleğine devam eden ve gönüllü olarak tarama çalışmasına katılan 325 öğretmenden oluşmaktadır.

Veri toplama araçları

Öğretmenlerin beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesine yönelik elde edilen bulguların toplanmasında kullanılan ölçme araçları bu bölümde sunulmuştur.

Araştırmanın verilerinin elde edilebilmesi amacıyla Tok ve Temel (2014) tarafından geliştirilen beden dili ölçeği (BDÖ), Korkut (1996) tarafından geliştirilen iletişim becerileri değerlendirme ölçeği (İBDÖ) ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Uygulama öncesinde

ölçeğe katılacak öğretmenlere, ölçeklerle ilgili detaylı bilgilendirme araştırmacı tarafından yapılmıştır. Öğretmenlerin cevaplarının tümünün arasında, aynılık esasına bağlı kalınmıştır.

Demografik Bilgi Formu (DBF)

Araştırmaya dahil olan katılımcılardan cinsiyet, yaşınız, aile yapınız, kaç yıldır öğretmenlik yapmaktasınız, sportif aktivite yapıyor musunuz? Ne tür sportif aktivite yapıyorsunuz? Hangi amaçla sportif aktivite yapıyorsunuz? Haftalık sportif aktivite süreniz, okul kademesi, eğitim durumu bilgiler araştırmacı tarafından hazırlanan demografik veri toplama formu aracılığıyla elde edilmiştir.

Beden Dili Ölçeği (BDÖ)

Bu çalışmada Tok ve Temel (2014) tarafından geliştirilen 19'u olumlu 4'ü olumsuz ifadelerin bulunduğu toplam 23 maddenin yer aldığı beden dili ölçeği kullanılmıştır.

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları

jest ve mimikler: Vücudumuzun baş, el, kol, ayak, beden duruşu ile verdiğimiz mesajlar jest olarak isimlendirilmektedir. Jest, genellikle mimik bütünü içinde ele alınmaktadır. Yani jest, mimiğin başlıca elemanı kabul edilmektedir. Mimik ise, insanların hisleri ve duyguları neticesinde oluşan yüz hareketlerine verilen isimdir.

Ölçeğimizdeki jest ve mimikle ilgili maddeler (üç, on bir, on beş, on altı, on sekiz, yirmi bir ve yirmi ikinci maddeler),

Duruş: Kişinin duygu ve düşüncelerini beden duruşu ve bakış hareketleriyle anlatması.

Ölçeğimizdeki duruşla ilgili maddeler (bir, iki, dört, beş, altı, dokuz, on, on üç, on dört ve on dokuzuncu maddeler), ses ve tonlamayla ilgili olan dört madde (yedi, on iki, yirmi ve yirmi üçüncü maddeler)

Giyim: Vücudun bir parçasını veya tamamını kapsayan, kuşatan her türlü kıyafet ve aksesuara denir.

Ölçeğimizde giyimle ilgili maddeler (sekiz ve on yedinci maddeler) oluşmaktadır. Uygulanan ölçek, beşli likert ölçeğidir. Ölçekte yer alan maddelerin karşılarında yer alan seçenekler ve puan karşılıkları; 1= "Kesinlikle Katılmıyorum", 2= "Katılmıyorum", 3= "Kararsızım", 4="Katılıyorum" ve 5= "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde düzenlenmiştir. Yapılan faktör analizinde; "Bir faktör altında kalarak, belli bir yapıyı ölçen maddenin, ölçekte kalabilmesi için faktör yük değerinin belli bir değer üzerinde olması istenir. Faktör yük

değerinin 0.45 olması iyi olarak kabul edilirken, az sayıda maddenin faktör yüklerinin 0.30'a kadar düşmesine göz yumulabilir." (Büyüköztürk, 2006). İki maddenin arasında faktör yüklerinin çakışık olmaması için aralarındaki farkın 0.1'den yüksek olması arzulanmaktadır. (Büyüköztürk, 2006). Faktör analizin önce oranların faktör analizine uyumluluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Test of Sphericity testiyle uygulanmıştır. Uygulanan içerik analizi boyunca, maddelerin ortak faktör varyans sonuçları, özdeğer çizgi grafiği, asıl bileşenler analiz sonuçları ve değerlendirilebilir faktörler elde etmek için "varimax" döndürme tekniği sonuçları incelenmiştir.

Test güvenilirliği bir test için çok önemlidir beden dili ölçeğinin güvenilirliği Cronbach Alfa testiye ölçülmüş ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Cronbach Alfa değeri iç tutarlığın bir göstergesidir ve test güvenilirliği için 0.70 ve üzerinde değer alması test güvenilirliği için yeterli görülmektedir. Bir maddenin ayırt edici özellikte olması test için çok önemlidir, tüm ölçekten elde edilen puanlar her bir maddeden elde edilen puanlarla toplam korelasyon analize göre analiz edildikten sonra çıkan sonuç olumlu yönde ve yeterince yüksek bir korelasyon ortaya çıkarıyorsa, o madde ayırt edici olarak kabul edilmekte ve ölçekte kullanılabilir (Erkuş & Günlü, 2009). Düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayısı, değerleri 0.30 ve üzeri değer alan maddelerin iyi maddeler olduğu, 0.20-0.30 arası olan maddelerin mecburiyet var ise ölçme aracına alınabileceği, 0.20'nin altında değer alan maddelerin de ölçme aracından atılması gerektiği ifade edilmektedir (Büyüköztürk, 2005).

İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)

Bu çalışmada Fidan Korkut (1996) tarafından geliştirilen iletişim becerileri değerlendirme ölçeği kullanılmıştır veri toplama aracı olarak Likert tipinde 72 maddeden oluşan deneme ölçeği hazırlanarak uygulanmış ve elde edilen verilerin analizinde 25 maddeden oluşan bir ölçek elde edilmiştir.

İletişim becerilerinden faydalanma oranını belirlemede uygulanabilecek "iletişim becerileri değerlendirme ölçeğini" faktör analizi metodunu kullanarak geliştirilmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin karşılarında yer alan seçenekler ve puan karşılıkları;

0="Hiç bir zaman", 1= "Nadiren", 2= "Bazen", 3="Sıklıkla" ve 4="Her zaman" şeklinde düzenlenmiştir. Ölçeğin tutarlılığı Cronbach alfa katsayısı ile saptanmıştır.

İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Alt boyutları

Saygı: Karşımızdaki kişilere saygı duymak onların varlığını kabul etmek, önemli ve değerli olduklarını hissettirmek, olduğu gibi benimsemek anlamını taşır.

İfade Becerisi: Diksiyonun güzel kullanımı, sesinizi iyi kullanma, beden dilinin doğru yönetimini ifade eder.

Değer: Toplum tarafından doğru olarak kabul edilen o toplum için olmazsa olmaz olan gelecek nesillere aktarılması gerektiğine inanılan her şey.

Engeller: İletişim sürecinde aktarılmak istenilen bilgi, düşünce, duyguların tam olarak aktarılmasına etki eden faktörler.

Motivasyon: Harekete geçiren başarmak için oluşturulan içsel nedenler.

Demokratik Tutum: Eşit, paylaşımcı, karşısındaki kişinin tercihlerine saygı duyan davranışların hakim olduğu tutumdur.

Yapı geçerliliğini incelemek için ölçeğin faktör analizi çalışmaları dönüştürülmemiş Temel Bileşenler analizi kullanılarak yapılmıştır. Yapı geçerliliği incelendiğinde ölçeğin yapı geçerliliğinin aracın tek boyutlu olduğu gösterir niteliktedir. Ölçeğin güvenilirliği tekrar uygulandığında aynı sonuca yakın olma oranına göre güvenilirliği artar. İletişim becerileri değerlendirme ölçeğinin güvenilirliği Cronbach Alfa testiye ölçülmüş ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle beden dili ölçeği ve iletişim becerileri ölçeği için çarpıklık ve basıklık değerleri incelenerek normal dağılım gösterip göstermedikleri incelenmiş, normal dağılım göstermediği için non-parametrik testler kullanılmıştır. Beden dili ölçeğinden alınan puan ve alt boyutlarından alınan puanlar ile iletişim becerileri ölçeğinden alınan toplam puan arasındaki ilişkinin incelenmesi için puanlar arasındaki Pearson korelasyon tekniğinden yararlanılmıştır. Testin güvenilirliğini tespit için Cronbach's Alpha testinden yararlanılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Test of Sphericity testiyle test edilmiştir. Normal dağılım göstermeyen gruplarda üç veya daha fazla sayıda grubun ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığını test edebilmek için oluşturulmuş Kruskal-Wallis H testinden yararlanılmıştır. Normal dağılım özelliği göstermeyen bir dağılımda iki bağımsız grup ortalamalarını karşılaştırmak amacıyla kullanılan non-parametrik bir test olan Mann-Whitney Testinden yararlanılarak ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Beden dili ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek için “Pearson korelasyon” analizleri yapılarak sonuçlar $p < ,05$ önem düzeyine göre değerlendirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Tablo 1

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutların Normallik Dağılım Tablosu

	Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
n	325	325	325	325	325	325
Mean	20,7754	21,0215	16,9169	6,9938	16,9969	12,5631
Median	21,0000	22,0000	17,0000	7,0000	17,0000	13,0000
Mode	21,00	25,00	17,00	4,00	20,00	12,00
Ss	3,53754	3,48225	2,74804	2,81200	2,79495	2,13723
Skewness	-1,704	-1,439	-1,668	1,587	-1,543	-1,515
Kurtosis	4,455	3,492	4,470	3,909	4,081	4,091

Tablo 2

Dinleme Becerileri Ölçeği Alt Boyutların Normallik Dağılım Tablosu

	Jest ve Mimikler	Duruş	Giyim
n	325	325	325
Mean	29,0646	21,3538	8,5446
Median	32,0000	24,0000	10,0000
Mode	35,00	25,00	10,00
Std. Deviation	7,78881	5,85006	2,32047
Skewness	-1,764	-1,947	-1,847
Kurtosis	2,162	2,541	2,314

İstatistiksel analizlere geçilmeden önce, varsa bu analizlerle ilgili normallik, homojenlik, durağanlık, doğrusallık gibi varsayımlar denetlenmeli ve hangi varsayımların sağlandığı konusunda istatistiksel bilgiler verilmelidir. Araştırmacı bu bilgiler ışığında hangi analiz tekniklerini tercih ettiğini, hangilerini tercih etmediğini gerekçelendirmelidir (Tozoğlu & Dursun 2020).

Tablo 1 ve 2’de verilerin normal dağılıma sahip olması şartına bakmak için mod, medyan ve aritmetik ortalama değerleri ile çarpıklık ve basıklık katsayıları dikkate alınmıştır. İletişim becerileri ve dinleme becerileri ölçeklerinin her bir alt boyutunun çarpıklık ve

basıklık değerleri incelendiğinde, Büyüköztürk (2012), Tabachnik ve Fidell (2015) ile George ve Mallery (2010)'nin belirttiği sınırlar içerisinde (-1 ile+1; -1.5 ile +1.5; -2.0 ile +2.0) yer almayan veri setinin normal bir dağılıma sahip olmadığı görülmüştür. ıkan bu sonuçlar doğrultusunda non-parametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	n	%	Toplam %
Erkek	203	62,5	62,5
Kadın	122	37,5	100,0
Toplam	325	100,0	

Araştırma 203 erkek ve 122 kadın olmak üzere toplam 325 ğretmen üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların %62,5 erkek ğretmen olduğu; %37,5 kadın ğretmen olduğu gözlenmektedir.

Tablo 4

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Yaş Dağılımı

Yaş	n	%	Toplam %
27 ve altı	30	9,2	9,2
28-32 yaş arası	62	19,1	28,3
33-37 yaş arası	67	20,6	48,9
38-42 yaş arası	101	31,1	80,0
43 ve zeri	65	20,0	100,0
Toplam	325	100,0	

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş dağılımları incelendiğinde; ağırlıklı olarak %31,1'nin 38-42 yaş aralığında olduğu gözlenmektedir. Diğer katılımcıların yaş dağılım ise %20,6'nin 33-37 yaş arası, %20,0'nin 43 yaş ve üzeri, %19,1 28-32 yaş arası ve %9,2 27 yaş olduğu gözlenmektedir.

Tablo 5

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Eğitim Durumu Dağılımı

Eğitim Durumu	n	%	Toplam %
Lisans	259	79,7	79,7
Yüksek Lisans	66	20,3	100,0
Toplam	325	100,0	

Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim durumu dağılımları incelendiğinde; %79,7 oranında lisans mezunu ve %20,3 oranında yüksek lisans eğitim durumu aralığında olduğu gözlenmektedir.

Tablo 6

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Kaç Yıldır Öğretmenlik Yapma Süresi Dağılımı

Kaç yıldır öğretmenlik yapmaktasınız?	n	%	Toplam %
1-5 yıl arası	64	19,7	19,7
6-10 yıl arası	78	24,0	43,7
11-15 yıl arası	79	24,3	68,0
16-20 yıl arası	50	15,4	83,4
25 yıl üzeri	54	16,6	100,0
Toplam	325	100,0	

Araştırmaya katılan katılımcıların öğretmenlik yapma süreleri incelendiğinde; ağırlıklı olarak %24,3'nin 11-15 yıl arası öğretmenlik yaptığı gözlenmektedir. Diğer katılımcıların öğretmenlik yapma süreleri %24'nün 6-10 yıl arası, %19,7'nin 1-5 yıl arası, %16,6'nın 25 yıl ve üzeri arası ve %15,4 oranında 16-20 yıl arası olduğu gözlenmektedir.

Tablo 7

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Spor Aktivitesi Yapması Dağılımı

Spor aktivitesi yapıyor musunuz?	n	%	Toplam %
Evet	241	74,2	74,2
Hayır	84	25,8	100,0
Toplam	325	100,0	

Araştırmaya katılan katılımcıların spor aktivitesi yapma dağılımları incelendiğinde; ağırlıklı olarak %74,2 oranında sportif aktivite yaptığı gözlenmektedir. Diğer katılımcıların sportif aktivite yapma dağılımı ise %25,8 oranında sportif aktivite yapmadığı gözlenmektedir.

Tablo 8

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Ne Tür Spor Aktivitesi Yaptığı Dağılım

Ne tür spor aktivitesi yapıyorsunuz?	n	%	Toplam %
Bireysel	201	61,8	61,8
Takım	40	12,4	74,2
Yapmıyorum	84	25,8	100,0
Toplam	325	100,0	

Araştırmaya katılan katılımcıların ne tür sportif aktivite yapma dağılımları incelendiğinde; Ağırlıklı olarak %61,8 oranında bireysel sportif aktivite yaptığı gözlenmektedir. Diğer katılımcıların sportif aktivite yapma dağılımı ise %25,8 oranında sportif aktivite yapmadığı, %12,4 oranında ise takım sporları aktivitesi yaptığı gözlenmektedir.

Tablo 9

Araştırmaya Katılan Katılımcıların Hangi Amaçla Sportif Aktivite Yaptığı Dağılımı

Hangi amaçla spor aktivitesi yapıyorsunuz	n	%	Toplam %
Sağlık	167	51,4	51,4
Maddi kazanç	16	4,9	56,3
Sosyal aktivite	58	17,8	74,2
Yapmıyorum	84	25,8	100,0
Toplam	325	100,0	

Araştırmaya katılan katılımcıların hangi amaçla sportif aktivite yaptığı dağılımları incelendiğinde; ağırlıklı olarak %51,4 oranında sağlık için yaptığı gözlenmektedir. Diğer katılımcıların sportif aktivite yapma dağılımları ise %25,8 oranında sportif aktivite yapmadığı; %17,8 oranında sosyal aktivite; %4,9 oranında maddi kazanç için sportif aktivite yaptığı gözlenmektedir.

Tablo 10

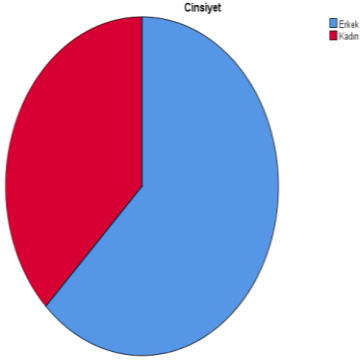
Araştırmaya Katılan Katılımcıların Görev Yaptığı Okul Türü Dağılımı

Görev yaptığınız okul türü	n	%	Toplam %
İlkokul	42	12,9	12,9
Ortaokul	105	32,3	45,2
Lise	178	54,8	100,0
Toplam	325	100,0	

Araştırmaya katılan katılımcıların görev yaptığı okul türü dağılımları incelendiğinde; ağırlıklı olarak %54,8 oranında liselerde görev yaptığı gözlenmektedir. Diğer katılımcıların görev yaptığı okul türü dağılımı ise %32,3 oranında ortaokul; %12,9 oranında ilkokulda görev yaptığı gözlenmektedir.

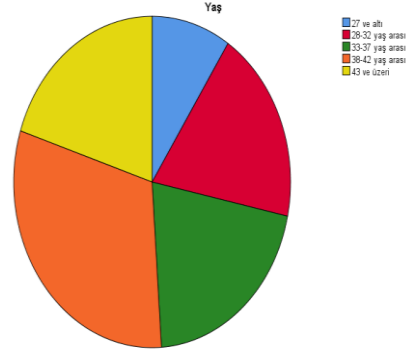
Şekil 7

Ankete Katılan Katılımcıların Oranları

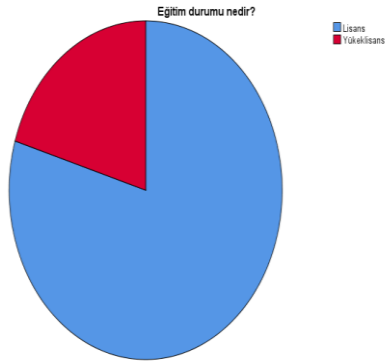
Şekil 8

Ankete Katılan Katılımcıların Yaş Cinsiyet Oranları

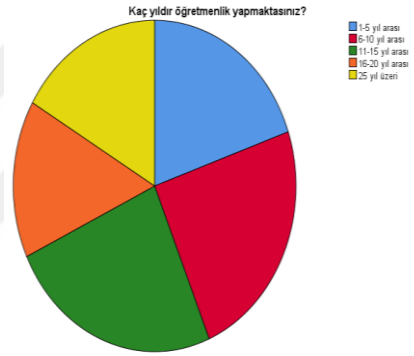
Şekil 9

Ankete Katılan Katılımcıların Eğitim Durumu Oranları

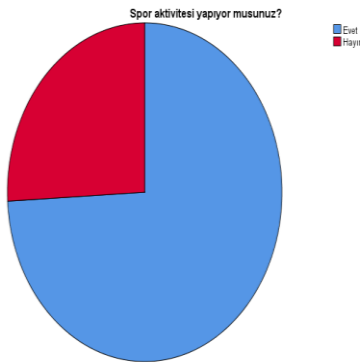
Şekil 10

Ankete Katılan Katılımcıların Kaç Yıldır Öğretmenlik Yaptığı Oranı

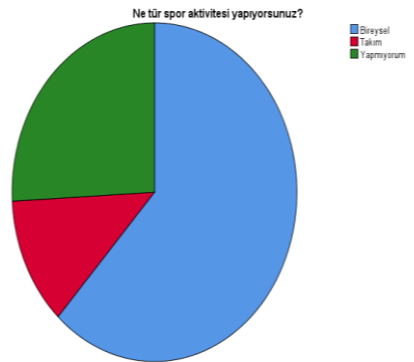
Şekil 11

Ankete Katılan Katılımcıların Sportif Aktivite Yapma Oranları

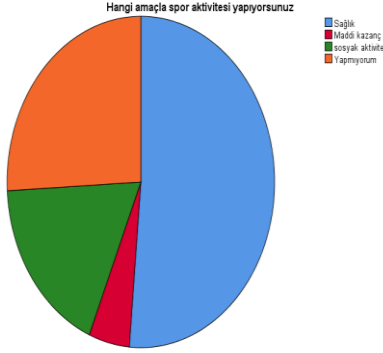
Şekil 12

Ankete Katılan Katılımcıların Ne Tür Sportif Aktivite Yapma Oranları

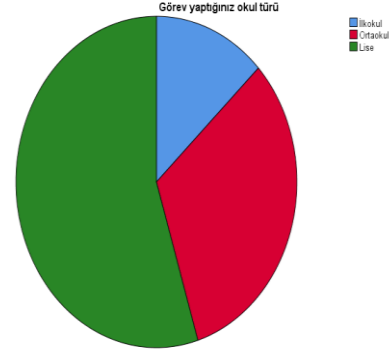

Şekil 13

Ankete Katılan Katılımcıların Hangi Amaçla Spor Yapma Oranları

Şekil 14

Ankete Katılan Katılımcıların Görev Yaptığı Okul Türü Oranları

Tablo 11

Katılımcıların Cinsiyet ile Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test analiz Sonuçları

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları	Cinsiyet	n	Mean Rank	Sum of Ranks
Jest ve Mimikler	Erkek	203	154,03	31268,00
	Kadın	122	177,93	21707,00
	Toplam	325		
Duruş	Erkek	203	153,13	31086,00
	Kadın	122	179,42	21889,00
	Toplam	325		
Giyim	Erkek	203	151,53	30760,50
	Kadın	122	182,09	22214,50
	Toplam	325		

	Jest ve Mimikler	Duruş	Giyim
U	10562,000	10380,000	10054,500
Wilcoxon W	31268,000	31086,000	30760,500
Z	-2,247	-2,538	-3,094
p	,025*	,011*	,002**

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetleri ile beden dili ölçeği alt boyutları Mann-Whitney test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün boyutlarda anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur.

Jest ve mimikler boyutunda kadın katılımcıların puan ortalamalarının erkek katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($z: -2,247$, $p: ,025$).

Duruş alt boyutunda kadın katılımcıların puan ortalamalarının erkek katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z:-2,,538, p: ,011).

Giyim alt boyutunda kadın katılımcıların puan ortalamalarının erkek katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z:-3,094 p: ,002).

Tablo 12

Katılımcıların Cinsiyet ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test Analiz Sonuçları

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Cinsiyet	n	Mean Rank	Sum of Ranks		
Saygı	Erkek	203	160,69	32619,50		
	Kadın	122	166,85	20355,50		
	Toplam	325				
İfade Becerisi	Erkek	203	155,34	31533,50		
	Kadın	122	175,75	21441,50		
	Toplam	325				
Değer	Erkek	203	154,95	31455,00		
	Kadın	122	176,39	21520,00		
	Toplam	325				
Engeller	Erkek	203	168,77	34260,00		
	Kadın	122	153,40	18715,00		
	Toplam	325				
Motivasyon	Erkek	203	154,80	31424,50		
	Kadın	122	176,64	21550,50		
	Toplam	325				
Demokratik Tutum	Erkek	203	160,95	32672,00		
	Kadın	122	166,42	20303,00		
	Toplam	325				
	Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
U	11913,50	10827,50	10749,00	11212,00	10718,50	11966,000
Wilcoxon W	32619,50	31533,50	31455,00	18715,00	31424,50	32672,000
Z	-,576	-1,909	-2,014	-1,443	-2,056	-,517
p	,565	,056	,044*	,149	,040*	,605

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetleri ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları Mann-Whitney test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde; değer (z:-2,04 p: ,056).ve motivasyon (z:-2,056 p: ,040). alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilirken, diğer alt boyutlarda ise anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Saygı alt boyutunda kadın katılımcıların puan ortalamaları erkek katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-,576 p: ,565).

İfade becerisi alt boyutunda kadın katılımcıların puan ortalamaları erkek katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-1,909 p: ,056).

Değer alt boyutunda kadın katılımcıların puan ortalamaları erkek katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-2,014 p: ,044).

Engeller alt boyutunda erkek katılımcıların puan ortalamaları kadın katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-1,443p: ,149).

Motivasyon alt boyutunda kadın katılımcıların puan ortalamaları erkek katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-2,056p: ,040).

Demokratik tutum alt boyutunda kadın katılımcıların puan ortalamaları erkek katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-517 p: ,605).

Tablo 13*Katılımcıların Yaş ile Beden Dili Ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H Test analiz sonuçları*

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları	Yaş	n	Mean Rank
Jest ve Mimikler	27 ve altı	30	156,10
	28-32 yaş arası	62	161,81
	33-37 yaş arası	67	167,34
	38-42 yaş arası	101	172,99
	43 ve üzeri	65	147,32
	Toplam	325	
Duruş	27 ve altı	30	168,33
	28-32 yaş arası	62	168,38
	33-37 yaş arası	67	163,44
	38-42 yaş arası	101	165,30
	43 ve üzeri	65	151,38
	Toplam	325	
Giyim	27 ve altı	30	176,03
	28-32 yaş arası	62	175,50
	33-37 yaş arası	67	154,04
	38-42 yaş arası	101	163,76
	43 ve üzeri	65	153,11
	Toplam	325	
	Jest ve Mimikler	Duruş	Giyim
Kruskal-Wallis H	3,345	1,464	3,577
p	,502	,833	,466

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş ile beden dili ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Jest ve mimikler alt boyutunda 38-42 yaş arası katılımcıların puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($p: ,502$).

Duruş alt boyutunda 28-32 yaş arası katılımcıların puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($p: ,833$).

Giyim alt boyutunda 27- ve alt yaş katılımcıların puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($p: ,833$).

Tablo 14

Katılımcıların Yaş ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Yaş	n	Mean Rank			
Saygı	27 ve altı	30	140,75			
	28-32 yaş arası	62	166,67			
	33-37 yaş arası	67	152,45			
	38-42 yaş arası	101	183,19			
	43 ve üzeri	65	149,28			
	Toplam	325				
İfade Becerisi	27 ve altı	30	145,87			
	28-32 yaş arası	62	169,26			
	33-37 yaş arası	67	147,01			
	38-42 yaş arası	101	179,55			
	43 ve üzeri	65	155,70			
	Toplam	325				
Değer	27 ve altı	30	154,95			
	28-32 yaş arası	62	181,88			
	33-37 yaş arası	67	162,61			
	38-42 yaş arası	101	168,14			
	43 ve üzeri	65	141,12			
	Toplam	325				
Engeller	27 ve altı	30	186,92			
	28-32 yaş arası	62	155,02			
	33-37 yaş arası	67	176,89			
	38-42 yaş arası	101	143,62			
	43 ve üzeri	65	175,37			
	Toplam	325				
Motivasyon	27 ve altı	30	142,98			
	28-32 yaş arası	62	185,35			
	33-37 yaş arası	67	153,70			
	38-42 yaş arası	101	170,33			
	43 ve üzeri	65	149,12			
	Toplam	325				
Demokratik Tutum	27 ve altı	30	145,33			
	28-32 yaş arası	62	159,10			
	33-37 yaş arası	67	158,92			
	38-42 yaş arası	101	175,08			
	43 ve üzeri	65	160,30			
	Toplam	325				
	Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
Kruskal-Wallis H	8,781	6,826	6,695	9,474	7,759	3,115
p	,067	,145	,153	,050*	,101	,539

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları Mann-Whitney test analiz sonuçları incelendiğinde $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde; engeller alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer alt boyutları; saygı, ifade becerisi, değer, motivasyon ve demokratik tutumda ise anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Saygı alt boyutunda 38-42 yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,067).

İfade becerisi alt boyutunda 38-42 yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,145).

Değerler alt 28-32 yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,153).

Engeller alt boyutunda 27- ve alt yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,050*).

Motivasyon alt boyutunda 28-32 yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,101).

Demokratik tutum alt boyutunda 38-42 yaş aralığındaki katılımcıların puan ortalamalarının diğer yaş gruplarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,539).

Tablo 15

Katılımcıların Eğitim Durumu ile Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test Analiz Sonuçları

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları	Eğitim Durumu	n	Mean Rank	Sum of Ranks
Jest ve Mimikler	Lisans	259	158,28	40994,00
	Yüksek Lisans	66	181,53	11981,00
	Toplam	325		
Duruş	Lisans	259	156,80	40612,00
	Yüksek Lisans	66	187,32	12363,00
	Toplam	325		
Giyim	Lisans	259	159,30	41258,00
	Yüksek Lisans	66	177,53	11717,00
	Toplam	325		
	Jest ve Mimikler		Duruş	Giyim
U	7324,000		6942,000	7588,000
Wilcoxon W	40994,000		40612,000	41258,000
Z	-1,817		-2,448	-1,534
p	,069		,014**	,125

Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim durumu ile beden dili ölçeği alt boyutları Mann-Whitney test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, duruş alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlar jest mimik ve giyim alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Jest ve mimikler alt boyutunda yüksek lisans mezunu katılımcıların puan ortalamalarının lisans mezunu katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($z: -1,817$; $p: ,502$).

Duruş alt boyutunda yüksek lisans mezunu katılımcıların puan ortalamalarının lisans mezunu katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($z: -2,448$; $p: ,014^{**}$).

Giyim alt boyutunda yüksek lisans mezunu katılımcıların puan ortalamalarının lisans mezunu katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($z: -1,534$; $p: ,125$).

Tablo 16

Katılımcıların Eğitim Durumu ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test Analiz Sonuçları

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Eğitim Durumu	n	Mean Rank	Sum of Ranks		
Saygı	Lisans	259	161,92	41937,50		
	Yüksek Lisans	66	167,23	11037,50		
	Toplam	325				
İfade Becerisi	Lisans	259	158,64	41089,00		
	Yüksek Lisans	66	180,09	11886,00		
	Toplam	325				
Değer	Lisans	259	161,62	41859,50		
	Yüksek Lisans	66	168,42	11115,50		
	Toplam	325				
Engeller	Lisans	259	165,38	42834,00		
	Yüksek Lisans	66	153,65	10141,00		
	Toplam	325				
Motivasyon	Lisans	259	163,51	42349,50		
	Yüksek Lisans	66	160,99	10625,50		
	Toplam	325				
Demokratik Tutum	Lisans	259	163,97	42468,50		
	Yüksek Lisans	66	159,19	10506,50		
	Toplam	325				
	Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
U	8267,50	7419,00	8189,50	7930,00	8414,50	8295,50
Wilcoxon W	41937,50	41089,00	41859,50	10141,00	10625,50	10506,50
Z	-,413	-1,666	-,530	-,915	-,197	-,375
p	,680	,096	,596	,360	,844	,708

Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim durumu ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları Mann-Whitney test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Saygı alt boyutunda yüksek lisans yapan katılımcıların puan ortalamaları lisans yapan katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-,413 p: ,680).

İfade becerisi alt boyutunda yüksek lisans yapan katılımcıların puan ortalamaları lisans yapan katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-1,666 p: ,096).

Değer alt boyutunda yüksek lisans yapan katılımcıların puan ortalamaları lisans yapan katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-530 p: ,596).

Engeller alt boyutunda ise lisans yapan katılımcıların puan ortalamaları yüksek lisans yapan katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-915p: ,360).

Motivasyon alt boyutunda lisans yapan katılımcıların puan ortalamaları yüksek lisans yapan katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-197p: ,844).

Demokratik tutum alt boyutunda lisans yapan katılımcıların puan ortalamaları yüksek lisans yapan katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur (z:-375 p: ,708).

Tablo 17

Katılımcıların Görev Süreleri ile Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları	Öğretmenlik Görev Süresi	n	Mean Rank
Jest ve Mimikler	1-5 yıl arası	64	171,15
	6-10 yıl arası	78	151,12
	11-15 yıl arası	79	179,47
	16-20 yıl arası	50	143,37
	21-25 yıl üzeri	54	164,57
	Toplam	325	
Duruş	1-5 yıl arası	64	177,97
	6-10 yıl arası	78	156,06
	11-15 yıl arası	79	172,92
	16-20 yıl arası	50	132,65
	21-25 yıl üzeri	54	168,86
	Toplam	325	
Giyim	1-5 yıl arası	64	184,89
	6-10 yıl arası	78	152,08
	11-15 yıl arası	79	168,31
	16-20 yıl arası	50	140,99
	21-25 yıl üzeri	54	165,44
	Toplam	325	
	Jest ve Mimikler	Duruş	Giyim
Kruskal-Wallis H	6,510	9,029	8,983
p	,164	,060	,062

Araştırmaya katılan katılımcıların öğretmenlik görev süreleri ile beden dili ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Jest ve mimikler alt boyutunda 11-15 yıl görev yapmış katılımcıların puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,164).

Duruş alt boyutunda 1-5 yıl görev yapmış katılımcıların puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,060).

Giyim alt boyutunda 1-5 yıl görev yapmış katılımcıların puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,062).

Tablo 18

Katılımcıların Öğretmenlik Görev Süresi ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Öğretmenlik Görev Süresi	n	Mean Rank			
Saygı	1-5 yıl arası	64	157,24			
	6-10 yıl arası	78	155,49			
	11-15 yıl arası	79	178,06			
	16-20 yıl arası	50	166,70			
	21-25 yıl üzeri	54	155,21			
	Toplam	325				
İfade Becerisi	1-5 yıl arası	64	159,63			
	6-10 yıl arası	78	153,72			
	11-15 yıl arası	79	172,96			
	16-20 yıl arası	50	166,53			
	21-25 yıl üzeri	54	162,56			
	Toplam	325				
Değer	1-5 yıl arası	64	170,23			
	6-10 yıl arası	78	161,10			
	11-15 yıl arası	79	176,04			
	16-20 yıl arası	50	155,31			
	21-25 yıl üzeri	54	145,22			
	Toplam	325				
Engeller	1-5 yıl arası	64	171,22			
	6-10 yıl arası	78	169,03			
	11-15 yıl arası	79	146,97			
	16-20 yıl arası	50	166,40			
	21-25 yıl üzeri	54	164,84			
	Toplam	325				
Motivasyon	1-5 yıl arası	64	165,22			
	6-10 yıl arası	78	165,46			
	11-15 yıl arası	79	167,58			
	16-20 yıl arası	50	156,65			
	21-25 yıl üzeri	54	156,00			
	Toplam	325				
Demokratik Tutum	1-5 yıl arası	64	149,84			
	6-10 yıl arası	78	162,71			
	11-15 yıl arası	79	169,22			
	16-20 yıl arası	50	174,07			
	21-25 yıl üzeri	54	159,67			
	Toplam	325				
	Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
Kruskal-Wallis H	3,256	1,827	4,292	3,263	,826	2,442
p	,516	,767	,368	,515	,935	,655

Araştırmaya katılan katılımcıların öğretmenlikte görev süresi ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H test analiz sonuçları incelendiğinde, $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Saygı alt boyutunda 11-15 yıl görev yapmış katılımcıların puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,516).

İfade becerisi alt 11-15 yıl görev yapmış katılımcıların puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,767).

Değer alt boyutunda 11-15 yıl görev yapmış katılımcıların puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,368).

Engeller alt boyutunda ise 1-5 yıl görev yapmış katılımcıların puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,515).

Motivasyon alt boyutunda 11-15 yıl görev yapmış katılımcıların puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,935).

Demokratik tutum alt boyutunda 16-20 yıl görev yapmış katılımcıların puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,655).

Tablo 19

Katılımcıların Sportif Aktivite Yapma Durumu ile Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test Analiz Sonuçları

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları	Spor Aktivite Yapma Durumu	n	Mean Rank	Sum of Ranks
Jest ve Mimikler	Evet	241	164,20	39572,50
	Hayır	84	159,55	13402,50
	Toplam	325		
Duruş	Evet	241	162,53	39170,50
	Hayır	84	164,34	13804,50
	Toplam	325		
Giyim	Evet	241	163,41	39382,50
	Hayır	84	161,82	13592,50
	Toplam	325		
	Jest ve Mimikler	Duruş	Giyim	
U	9832,500	10009,500	10022,500	
Wilcoxon W	13402,500	39170,500	13592,500	
Z	-,395	-,158	-,146	
p	,693	,875	,884	

Araştırmaya katılan katılımcıların sportif aktivite yapma durumu ile beden dili ölçeği alt boyutları Mann-Whitney test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Jest ve mimikler alt boyutunda sportif aktivite yapan katılımcıların puan ortalamalarının sportif aktivite yapmayan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,395; p: ,164).

Duruş alt boyutunda ise sportif aktivite yapmayan katılımcıların puan ortalamalarının sportif aktivite yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,158; p: ,875)

Giyim alt boyutunda sportif aktivite yapan katılımcıların puan ortalamalarının sportif aktivite yapmayan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,146; p: ,884).

Tablo 20

Katılımcıların Spor Aktivite Yapma Durumu ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test Analiz Sonuçları

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Spor Aktivite Yapma Durumu	n	Mean Rank	Sum of Ranks		
Saygı	Evet	241	163,11	39310,00		
	Hayır	84	162,68	13665,00		
	Toplam	325				
İfade Becerisi	Evet	241	164,00	39523,00		
	Hayır	84	160,14	13452,00		
	Toplam	325				
Değer	Evet	241	159,94	38546,00		
	Hayır	84	171,77	14429,00		
	Toplam	325				
Engeller	Evet	241	163,96	39515,00		
	Hayır	84	160,24	13460,00		
	Toplam	325				
Motivasyon	Evet	241	160,57	38697,50		
	Hayır	84	169,97	14277,50		
	Toplam	325				
Demokratik Tutum	Evet	241	162,12	39071,50		
	Hayır	84	165,52	13903,50		
	Toplam	325				
	Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
U	10095,00	9882,00	9385,00	9890,00	9536,50	9910,50
Wilcoxon W	13665,00	13452,00	38546,00	13460,00	38697,50	39071,50
Z	-,037	-,326	-1,005	-,316	-,800	-,290
p	,971	,745	,315	,752	,424	,772

Araştırmaya katılan katılımcıların sportif aktivite yapma durumu ile iletişim becerileri ölçęęi alt boyutları Mann-Whitney test analiz sonuçları, $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Saygı alt boyutunda sportif aktivite yapan katılımcıların puan ortalamalarının çok az bir fark %1 ile bile olsa sportif aktivite yapmayan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,037; p: ,971).

İfade becerisi alt boyutunda sportif aktivite yapan katılımcıların puan ortalamalarının sportif aktivite yapmayan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,326; p: ,745).

Değer alt boyutunda ise sportif aktivite yapmayan katılımcıların puan ortalamalarının sportif aktivite yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -1,005; p: ,315).

Engeller alt boyutunda sportif aktivite yapan katılımcıların puan ortalamalarının sportif aktivite yapmayan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,316; p: ,752).

Motivasyon alt boyutunda ise sportif aktivite yapmayan katılımcıların puan ortalamalarının sportif aktivite yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,800; p: ,424).

Demokratik tutum alt boyutunda sportif aktivite yapmayan katılımcıların puan ortalamalarının sportif aktivite yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,290; p: ,772).

Tablo 21

Katılımcıların Sportif Aktivite Türü ile Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test Analiz Sonuçları

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları	Sportif Aktivite Türü	n	Mean Rank	Sum of Ranks
Jest ve Mimikler	Bireysel	201	120,96	24313,00
	Takım	40	121,20	4848,00
	Toplam	241		
Duruş	Bireysel	201	121,42	24404,50
	Takım	40	118,91	4756,50
	Toplam	241		
Giyim	Bireysel	201	122,13	24549,00
	Takım	40	115,30	4612,00
	Toplam	241		
	Jest ve Mimikler	Duruş	Giyim	
U	4012,000	3936,500	3792,000	
Wilcoxon W	24313,000	4756,500	4612,000	
Z	-,020	-,215	-,617	
p	,984	,830	,537	

Araştırmaya katılan katılımcıların sportif aktivite türü ile beden dili ölçeği alt boyutları Mann-Whitney test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Jest ve mimikler alt boyutunda takım sporları yapan katılımcıların puan ortalamalarının çok az bir fark %1 ile bile olsa bireysel spor yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,020; p: ,984).

Duruş alt boyutunda ise bireysel spor yapan katılımcıların puan ortalamalarının takım sporları yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,215; p: ,830)

Giyim alt boyutunda da bireysel spor yapan katılımcıların puan ortalamalarının takım sporları yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,617; p: ,537)

Tablo 22

Katılımcıların Sportif Aktivite Türü ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Mann-Whitney Test Analiz Sonuçları

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Sportif Aktivite Türü	n	Mean Rank	Sum of Ranks		
Saygı	Bireysel	201	121,33	24387,00		
	Takım	40	119,35	4774,00		
	Toplam	241				
İfade Becerisi	Bireysel	201	121,42	24405,50		
	Takım	40	118,89	4755,50		
	Toplam	241				
Değer	Bireysel	201	119,72	24063,50		
	Takım	40	127,44	5097,50		
	Toplam	241				
Engeller	Bireysel	201	120,98	24317,00		
	Takım	40	121,10	4844,00		
	Toplam	241				
Motivasyon	Bireysel	201	120,23	24166,00		
	Takım	40	124,88	4995,00		
	Toplam	241				
Demokratik Tutum	Bireysel	201	119,26	23971,00		
	Takım	40	129,75	5190,00		
	Toplam	241				
	Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
U	3954,00	3935,50	3762,50	4016,00	3865,00	3670,00
Wilcoxon W	4774,00	4755,50	24063,50	24317,00	24166,00	23971,00
Z	-,165	-,211	-,646	-,010	-,390	-,883
p	,869	,833	,518	,992	,697	,377

Araştırmaya katılan katılımcıların sportif aktivite türü ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları Mann-Whitney test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Saygı alt boyutunda bireysel spor yapan katılımcıların puan ortalamalarının takım sporları yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($z: -,165$; $p: ,869$).

İfade becerisi alt boyutunda bireysel spor yapan katılımcıların puan ortalamalarının takım sporları yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($z: -,211$; $p: ,833$).

Değer alt boyutunda takım sporları yapan katılımcıların puan ortalamalarının bireysel sporlar yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($z: -,646$; $p: ,518$).

Engeller alt boyutunda takım sporları yapan katılımcıların puan ortalamalarının çok az bir fark ile bireysel sporlar yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,010; p: ,992).

Motivasyon alt boyutunda takım sporları yapan katılımcıların puan ortalamalarının bireysel sporlar yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,390; p: ,697).

Demokratik tutum alt boyutunda takım sporları yapan katılımcıların puan ortalamalarının bireysel sporlar yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (z: -,883; p: ,337).

Tablo 23

Katılımcıların Sportif Aktivite Yapma Amacı ile Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları	Sportif Aktivite Yapma Amacı	n	Mean Rank
Jest ve Mimikler	Sağlık	167	125,58
	Maddi Kazanç	16	92,38
	Sosyal Aktivite	58	115,70
	Toplam	241	
Duruş	Sağlık	167	125,53
	Maddi Kazanç	16	101,72
	Sosyal Aktivite	58	113,28
	Toplam	241	
Giyim	Sağlık	167	121,97
	Maddi Kazanç	16	125,84
	Sosyal Aktivite	58	116,86
	Toplam	241	
	Jest ve Mimikler	Duruş	Giyim
Kruskal-Wallis H	3,853	2,841	,373
p	,146	,242	,830

Araştırmaya katılan katılımcıların sportif aktivite yapma amacı ile beden dili ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Jest ve mimikler alt boyutunda sağlık için sportif aktivite yapma amacıyla olan katılımcıların puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarına olan katılımcılardan (maddi kazanç ve sosyal aktiviteden) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,146).

Duruş alt boyutunda da sağlık için sportif aktivite yapma amacıyla olan katılımcıların puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarına olan katılımcılardan (maddi kazanç ve sosyal aktiviteden) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,242).

Giyim alt boyutunda maddi kazanç için sportif aktivite yapma amacıyla olan katılımcıların puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarına olan katılımcılardan (sağlık ve sosyal aktiviteden) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,830).

Tablo 24

Katılımcıların Sportif Aktivite Yapma Amacı ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Sportif Aktivite Yapma Amacı	n	Mean Rank			
Saygı	Sağlık	167	122,26			
	Maddi kazanç	16	88,28			
	Sosyal aktivite	58	126,40			
	Toplam	241				
İfade Becerisi	Sağlık	167	125,11			
	Maddi kazanç	16	101,44			
	Sosyal aktivite	58	114,56			
	Toplam	241				
Değer	Sağlık	167	124,67			
	Maddi kazanç	16	63,81			
	Sosyal aktivite	58	126,22			
	Toplam	241				
Engeller	Sağlık	167	119,75			
	Maddi kazanç	16	140,06			
	Sosyal aktivite	58	119,34			
	Toplam	241				
Motivasyon	Sağlık	167	123,90			
	Maddi kazanç	16	95,97			
	Sosyal aktivite	58	119,55			
	Toplam	241				
Demokratik Tutum	Sağlık	167	122,56			
	Maddi kazanç	16	90,88			
	Sosyal aktivite	58	124,82			
	Toplam	241				
	Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
Kruskal-Wallis H	3,975	2,367	11,801	1,311	2,436	3,351
p	,137	,306	,003**	,519	,296	,187

Araştırmaya katılan katılımcıların sportif aktivite yapma amacı ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde; değer alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Diğer alt boyutları; saygı, ifade becerisi engeller, motivasyon ve demokratik tutumda ise anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Saygı alt boyutunda sağlık için sportif aktivite yapma amacıyla olan katılımcıların puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarına olan katılımcılardan (maddi kazanç ve sosyal aktiviteden) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,137).

İfade becerisi alt boyutunda sağlık için sportif aktivite yapma amacıyla olan katılımcıların puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarına olan katılımcılardan (maddi kazanç ve sosyal aktiviteden) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,306).

Değer alt boyutunda sosyal aktivite yapma amacıyla olan katılımcıların puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarına olan katılımcılardan (maddi kazanç ve sağlık) olan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,003**).

Engeller alt boyutunda maddi kazanç için sportif aktivite yapma amacıyla olan katılımcıların puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarına olan katılımcılardan (sağlık ve sosyal aktiviteden) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,519).

Motivasyon alt boyutunda sağlık için sportif aktivite yapma amacıyla olan katılımcıların puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarına olan katılımcılardan (maddi kazanç ve sosyal aktiviteden) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,296).

Demokratik tutum alt boyutunda sosyal aktivite için sportif aktivite yapma amacıyla olan katılımcıların puan ortalamaları diğer sportif aktivite yapma amaçları o (maddi kazanç ve sağlık) olan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,187).

Tablo 25

Katılımcıların Görev Yaptığı Okul Türü ile Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları	Görev Yaptığınız Okul Türü	n	Mean Rank
Jest ve Mimikler	İlkokul	42	163,40
	Ortaokul	105	164,50
	Lise	178	162,02
	Toplam	325	
Duruş	İlkokul	42	154,98
	Ortaokul	105	164,80
	Lise	178	163,83
	Toplam	325	
Giyim	İlkokul	42	159,26
	Ortaokul	105	164,44
	Lise	178	163,03
	Toplam	325	
	Jest ve Mimikler	Duruş	Giyim
Kruskal-Wallis H	,048	,387	,108
p	,976	,824	,947

Araştırmaya katılan katılımcıların görev yaptığı okul türü ile beden dili ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Jest ve mimikler alt boyutunda ortaokulda görev yapan katılımcıların puan ortalamalarının diğer görev yaptığı okul türleri ilkokul ve lisede görev yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,976).

Duruş alt boyutunda ortaokulda görev yapan katılımcıların puan ortalamalarının diğer görev yaptığı okul türleri ilkokul ve lisede görev yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,824).

Giyim alt boyutunda ortaokulda görev yapan katılımcıların puan ortalamalarının diğer görev yaptığı okul türleri ilkokul ve lisede görev yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,947).

Tablo 26

Katılımcıların Görev Yaptığınız Okul Türü ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Kruskal-Wallis H Test Analiz Sonuçları

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Görev Yaptığınız Okul Türü	n	Mean Rank			
Saygı	İlkokul	42	160,05			
	Ortaokul	105	174,22			
	Lise	178	157,08			
	Toplam	325				
İfade Becerisi	İlkokul	42	166,88			
	Ortaokul	105	170,72			
	Lise	178	157,53			
	Toplam	325				
Değer	İlkokul	42	167,56			
	Ortaokul	105	170,66			
	Lise	178	157,40			
	Toplam	325				
Engeller	İlkokul	42	169,04			
	Ortaokul	105	152,73			
	Lise	178	167,63			
	Toplam	325				
Motivasyon	İlkokul	42	173,73			
	Ortaokul	105	174,32			
	Lise	178	153,79			
	Toplam	325				
Demokratik Tutum	İlkokul	42	139,86			
	Ortaokul	105	183,54			
	Lise	178	156,35			
	Toplam	325				
	Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
Kruskal-Wallis H	2,274	1,403	1,459	1,901	3,883	8,731
df	2	2	2	2	2	2
p	,321	,496	,482	,387	,144	,013*

Araştırmaya katılan katılımcıların görev yaptığı okul türü ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları Kruskal-Wallis H test analiz sonuçları $p < ,05$ düzeyine göre incelendiğinde; demokratik tutum alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer alt boyutları; saygı, ifade becerisi, değer, engeller ve motivasyonda anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Saygı alt boyutunda ortaokulda görev yapan katılımcıların puan ortalamalarının diğer görev yaptığı okul türleri ilkokul ve lisede görev yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur ($p: ,321$).

İfade becerisi alt boyutunda ortaokulda görev yapan katılımcıların puan ortalamalarının diğer görev yaptığı okul türleri ilkokul ve lisede görev yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,496).

Değer alt boyutunda ortaokulda görev yapan katılımcıların puan ortalamalarının diğer görev yaptığı okul türleri ilkokul ve lisede görev yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,482).

Engeller alt boyutunda ilkokulda görev yapan katılımcıların puan ortalamaları diğer görev yaptığı okul türleri ortaokul ve lisede görev yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,387).

Motivasyon alt boyutunda ortaokulda görev yapan katılımcıların puan ortalamalarının diğer görev yaptığı okul türleri ilkokul ve lisede görev yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,144).

Demokratik tutum alt boyutunda ortaokulda görev yapan katılımcıların puan ortalamalarının diğer görev yaptığı okul türleri ilkokul ve lisede görev yapan katılımcılardan yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (p: ,013*).

Tablo 27

Katılımcıların Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Ölçeklerinin Korelasyonunu Sonuçları

Beden Dili Ölçeği Alt Boyutları		Saygı	İfade Becerisi	Değer	Engeller	Motivasyon	Demokratik Tutum
İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları							
Jest ve Mimikler	Cor.	,516**	,522**	,510**	-,484**	,518**	,452**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	325	325	325	325	325	325
Duruş	Cor.	,479**	,495**	,493**	-,450**	,494**	,427**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	325	325	325	325	325	325
Giyim	Cor.	,465**	,486**	,476**	-,439**	,479**	,392**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	325	325	325	325	325	325

Araştırmaya katılan katılımcıların beden dili ölçeği alt boyutları ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analiz sonuçları incelendiğinde tüm boyutlarda anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur.

Beden dili ölçeği jest ve mimikler alt boyutu ile iletişim becerileri ölçeği saygı, ifade becerisi, değer, motivasyon ve demokratik tutum alt boyutları arasında pozitif yönde ilişki olduğu, engeller alt boyutu arasında ise negatif yönde ilişki olduğu sonucu bulunmuştur.

Beden dili ölçeği duruş alt boyutu ile iletişim becerileri ölçeği saygı, ifade becerisi, değer, motivasyon ve demokratik tutum alt boyutları arasında pozitif yönde ilişki olduğu, engeller alt boyutu arasında ise negatif yönde ilişki olduğu sonucu bulunmuştur.

Beden dili ölçeği giyim alt boyutu ile iletişim becerileri ölçeği saygı, ifade becerisi, değer, motivasyon ve demokratik tutum alt boyutları arasında pozitif yönde ilişki olduğu, engeller alt boyutu arasında ise negatif yönde ilişki olduğu sonucu bulunmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlerin beden dili yeterlilikleri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin spor ve farklı değişkenler açısından elde edilen bulgular literatür temelli olarak bu bölümde incelenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetleri ile beden dili ölçeği alt boyutları incelendiğinde, bütün alt boyutlarda anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür. Jest ve mimikler, duruş, giyim alt boyutlarında kadın öğretmenlerin puan ortalamalarının erkek öğretmenlerden yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Buna etki eden nedenlerin başında kadınların dış görünüşlerinin çevrelerince değerlendirmesine erkeklere göre daha çok önem vermeleri olduğu düşünülmektedir.

Çetinkaya & Alparslan (2011), "Türkçe Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi" adlı makale çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin beden dili değerlendirme puanları ile cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Tümkaya, Çelik & Aybek (2011), "Lise Öğrencilerinde Boyun Eğici Davranışlar, Otomatik Düşünceler, Umutsuzluk ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi" adlı makale çalışmalarında beden dili değerlendirme puanları ile cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetleri ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları incelendiğinde değer ve motivasyon alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilirken değer ve motivasyon alt boyutlarında kadınlarda erkeklere göre olumlu yönde artış olduğu görülmüştür. Buna etki eden nedenlerin başında kadınların anaç özelliklerin geldiği düşünülmektedir. Diğer alt boyutlarda ise anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Aydın, Çelik & Baş (2017), "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının İletişim Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli makale çalışmalarında beden eğitimi öğretmen adaylarının iletişim becerilerini değerlendirme puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Saygı, ifade becerisi, motivasyon ve demokratik tutum alt boyutlarında kadın öğretmenlerin puan ortalamaları erkek öğretmenlerin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Buna etki eden nedenlerin başında kadınların erkeklere göre yaratılış

bakımında daha ince ruhlu yaratılmış olmaları ve sosyal rol dağılımında erkeklere göre daha naif rollere sahip oldukları düşünülmektedir. Engeller alt boyutunda erkek öğretmenlerin puan ortalaması kadın öğretmenlerden yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ile beden dili ölçeği alt boyutları incelendiğinde bütün alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

İncelenmenin sonucunda deneyimin öğretmenlerin jest ve mimikler, duruş, giyim konusunda daha hassas olmamalarını sağladığı, meslekte geçen süre ile birlikte öğretmenlerin yukarıda bahsedilen alt boyutları kullanmanın yararına inançlarının arttığı tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde Çalışkan & Yeşil (2005), "Eğitim Sürecinde Öğretmenin Beden Dili" adlı makale çalışmalarında beden dili ile yaş değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları incelendiğinde, engeller alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca 38-42 yaş aralığı alt boyutu diğer yaş gruplarına göre olumlu yönde artış gözlemlenmektedir. Diğer alt boyutları; saygı, ifade becerisi, değer, motivasyon ve demokratik tutumda ise anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Engeller alt boyutunda anlamlı farklılığın oluşmasına etki eden temel faktörün meslekte geçen süre ile birlikte öğretmenlerin sorunlarla başa çıkma potansiyellerinin artması olarak tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde Aydın, Çelik ve Baş (2017), "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının İletişim Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli makale çalışmalarında beden eğitimi öğretmen adaylarının iletişim yaş ile eğitim durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumu ile beden dili ölçeği alt boyutları incelendiğinde, duruş alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Ayrıca yüksek lisans mezunu öğretmenlerin lisans mezun öğretmenlere göre olumlu yönde artış gözlenmektedir. Diğer alt boyutlar jest mimik ve giyim alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Duruş alt boyutunda yüksek lisans mezunu öğretmenlerin lisans mezun öğretmenlere göre olumlu yönde artış gözlemlenmesine etki eden temel faktörün yüksek lisan Eğitimi sürecinde mesleğine yönelik daha uzman bilgi edinmesi olarak tespit edilmiştir. Literatürler incelendiğinde Habaci & ark. (2013), "Beden Dilinin Eğitim-Öğretim Üzerindeki Etkileri" adlı makale çalışmalarında beden dili ile eğitim durumu değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumu ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları incelendiğinde bütün alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Saygı, ifade becerisi ve değer alt boyutlarında yüksek lisans mezunu öğretmenlerin lisans mezun öğretmenlere göre puanlarının yüksek olması ve engeller alt boyutunda puan ortalamasının

düşük olmasına etki eden temel faktörün yüksek lisan eğitimi sürecinde edindiği alanı ile ilgili uzmanlık yaklaşımları olarak değerlendirilebilir. Literatürler incelendiğinde Aydın, Çelik & Baş (2017), "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının İletişim Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli makale çalışmalarında beden eğitimi öğretmen adaylarının iletişim becerilerini değerlendirme puanları ile eğitim durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Berk (2009), "Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerinde Sözsüz İletişim ve Beden Dili" isimli makale çalışmalarında iletişim becerileri ile eğitim durumları değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlik görev süreleri ile beden dili ölçeği incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Jest ve mimikler alt boyutunda 11-15 yıl görev yapmış öğretmenlerin puanlarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki öğretmenlerden yüksek çıkmasına etki eden faktörlerin başında genç öğretmenlere göre mesleki acemiliklerini atlatmış olmaları, yaşlı öğretmenlere göre ise daha hassas davranıyor olmaları düşünülmektedir. Duruş ve giyim alt boyutlarında 1-5 yıl görev yapmış öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki öğretmenlerden yüksek olmasına etki eden faktörlerin başında 1-5 yıl aralıklarındaki öğretmenlerin genç olmalarından dolayı görünüşlerine daha çok dikkat etmeleri olduğu düşünülmektedir. Literatürler incelendiğinde Küçüksüleymanoğlu ve Çetinkaya (2014), "Meslek Lisesi Öğretmenlerinin İletişimsel Yeterlik Düzeyleri-Vak'a İncelemesi" ile Yılmaz (2011), "Okul Öncesi Öğretmenlerinin İletişim Becerileri, Problem Çözme Becerileri ve Empatik Eğilim Düzeyleri" adlı çalışmalarında beden dili ile öğretmenlik süresi değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlikte görev süresi ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Saygı, ifade becerisi, değer ve motivasyon alt boyutlarda 11-15 yıl görev yapmış öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki öğretmenlerden yüksek olduğu görülmüştür. 11-15 yıl görev yapmış öğretmenlerin puanlarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki öğretmenlerden yüksek çıkmasına etki eden faktörlerin başında genç öğretmenlere göre mesleki acemiliklerini atlatmış olmaları yaşlı öğretmenlere göre daha hassas davranıyor olmaları düşünülmektedir.

Demokratik tutum alt boyutunda 16-20 yıl görev yapmış öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer çalışma yılı aralıklarındaki öğretmenlerden yüksek olmasına etki eden faktörlerin başında mesleki deneyim geldiği düşünülmektedir. Engeller alt boyutunda 1-5 yıl görev yapmış öğretmenlerin puan ortalamalarının yüksek çıkması ise mesleki

deneyimsizliklerine bağlanabilir. Literatür incelendiğinde Tepeli & Arı (2011), "Okul Öncesi Eğitim Öğretmeni ve Öğretmen Adaylarının İletişim ve Sosyal Becerilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi" çalışmalarında iletişim becerileri ile öğretmenlik süresi değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Gölönü & Karcı (2010), "İmeslek lisesi Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeylerinin İncelenmesi" adlı makale çalışmalarında iletişim becerileri ile öğretmenlik süresi değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sportif aktivite yapma durumu ile beden dili ölçeği incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Buna etki eden faktörlerin başında sportif aktivite yapan öğretmenlerin bedensel görünüşlerine daha fazla önem verdikleri gözlemlenmiştir. Bunun yanında spor yapmaları bedenlerini daha çok tanıdıkları, spor yapanların yapmayanlara göre daha canlı, dışa dönük, daha çalışkan, daha sabırlı, toplumsal ilişki kurmaya daha hazır, yeni bir duruma uyum sağlamalarının daha kolay, duygusal yönden daha güçlü oldukları görülmüştür.

İlci & Kazancı (2018) "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde Spor Yapma Durumlarına Göre Atılganlık ve Akran Zorbalığı Özelliklerinin İncelenmesi" ile Bingöl ve Alpkaya (2016) "Spor Yapan ve Spor Yapmayan Lise Öğrencilerinin Özsaygı Düzeylerinin İncelenmesi" adlı çalışmalarında beden dili kullanımı ile spor yapma durumu arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sportif aktivite yapma durumu ile iletişim becerileri incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Saygı, ifade becerisi ve engeller alt boyutunda spor yapanların puan ortalaması daha yüksektir. Değer, motivasyon ve demokratik tutum alt boyutlarında spor yapmayanların puan ortalamasının daha yüksek çıkmasına etki eden faktörün spor yapanların daha bencil olabileceği olarak düşünülebilir. Tazegül (2018) "Düzenli Olarak Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması" adlı çalışmalarında sportif aktivite yapma durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Yine, Küçük & Koç (2004) "Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi" adlı çalışmalarında sportif aktivite yapma durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sportif aktivite türü ile beden dili ölçeği alt boyutları incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Jest ve mimikler alt boyutunda takım sporları yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının çok az bir fark %1 ile bile olsa bireysel spor yapan öğretmenlerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna etki eden temel faktörün takım sporu yapanların beden dili iletişimine daha fazla başvurmak zorunda olmaları olarak düşünülmektedir.

Duruş ve giyim alt boyutunda ise bireysel spor yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının takım sporları yapan öğretmenlerden yüksek olduğu görülmüştür. Buna etki eden temel faktörün, bireysel spor yapanların takım sporu yapanlara göre görünür olma oranının yüksek olması olarak düşünülebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sportif aktivite türü ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Saygı ve ifade becerisi alt boyutunda bireysel spor yapan öğretmenlerin puan ortalamaları takım sporları yapan öğretmenlerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna etki eden temel faktör bireysel spor yapanların empati yapma özelliklerinin daha fazla kullanmaları olarak düşünülmektedir. Literatürde, Aydın, Çelik & Baş (2017), "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının İletişim Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" adlı çalışmalarında iletişim becerileri ve spor aktivite türü arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Engeller, alt boyutunda takım sporları yapan öğretmenlerin puan ortalamaları bireysel sporlar yapan öğretmenlerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Motivasyon ve demokratik tutum alt boyutunda takım sporları yapan öğretmenlerin puan ortalamaları bireysel sporlar yapan öğretmenlerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna etki eden temel faktör takım sporlarının başarılı olmak için takım arkadaşının potansiyelini kabullenmek ve ortaya çıkacak problemleri anlayışla karşılayıp birlikte başarıyı yakalamak için motivasyonun yüksek tutmak özelliğini bireye kazandırılması olarak düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sportif aktivite yapma amacı ile beden dili ölçeği alt boyutları incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Jest ve mimikler, duruş alt boyutunda sağlık için sportif aktivite yapma amacıyla olan öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarında olan öğretmenlerden (maddi kazanç ve sosyal aktiviteden) yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Buna etki eden temel etken sağlık için spor yapan öğretmenlerin maddi kazanç için spor yapanlara göre daha iyi ekonomik şartlarının olmasına, sosyal aktivite için spor yapanlara göre ise daha bireysel yaşama algısına sahip olmaları olarak düşünülmektedir. Giyim alt boyutunda maddi kazanç için sportif aktivite yapma amacıyla olan öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer sportif aktivite yapma amaçlarında olan (sağlık ve sosyal aktiviteden) yüksek olduğu gözlemlenmiştir öğretmenlerin puan Literatürde, Tozoglu & Bayraktar (2014) "Effects Of Sports On Communication Skills: A Research On Teachercandidates" adlı çalışmalarında iletişim becerileri ve spor aktivite türü arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sportif aktivite yapma amacı ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları incelendiğinde, değer alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Saygı, iletişim becerileri, değer ve motivasyon alt boyutlarında sağlık için spor yapan öğretmenlerin puan ortalamaları yüksek çıkarken engeller alt boyutunda maddi kazanç ve demokratik tutum alt boyutunda sosyal aktivite için spor yapan öğretmenlerin puan ortalamaları yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna etki eden faktörlerin başında insan hayatında sağlığın her şeyden önce gelmesiyle ilişkilendirilmektedir. Literatürde, İmamoğlu (1992) "Spor-Sağlık İlişkisi" adlı çalışmasında sportif aktivite yapma amacı ile iletişim becerileri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptığı okul türü ile beden dili ölçeği alt boyutları incelendiğinde, bütün alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Jest ve mimikler, duruş ve giyim alt boyutunda ortaokulda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer görev yaptığı okul türleri ilkokul ve lisede görev yapan öğretmenlerden yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Buna etki eden faktörlerin başında ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin ergenliğe geçişle birlikte öğretmenleri dış görünüşlerine daha fazla dikkat etmeleri buna bağlı olarak ortaokullarda görev yapan öğretmenlerinde dış görünüşlerine daha fazla özen göstermeleri olarak düşünülmektedir. Akyol (2019), "Farklı Fakültelerdeki Öğrencilerin İletişim Becerilerinin Karşılaştırılması" adlı çalışmasında okul türü ile beden dili ilişkisinde anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptığı okul türü ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları incelendiğinde; demokratik tutum alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Saygı, ifade becerisi, değer ve demokratik tutum alt boyutlarında ortaokulda görev yapan öğretmenler diğer okul türleri olan ilkokul ve lisede görev yapan öğretmenlere göre puan ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Engeller ve motivasyon alt boyutunda ise ilkokulda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamasının daha yüksek olarak tespit edilmiştir.

Buna etki eden faktörlerin başında ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin ergenlik dönemine girmiş olmalarından dolayı bu konulara önem vermelerine, buna bağlı olarak ortaokulda görev yapan öğretmenlerin de bu konulara hassasiyetlerini artırmaları düşünülmektedir.

Akyol (2019) "Farklı Fakültelerdeki Öğrencilerin İletişim Becerilerinin Karşılaştırılması" ile Karakuş, Ocak & Ocak (2018) "Öğretmen Adaylarının Tartışma Becerileri ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı çalışmalarında okul türü ile beden dili ilişkisinde anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin beden dili ölçeği alt boyutları ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analiz sonuçları incelendiğinde tüm boyutlarda anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Beden dili ölçeği jest ve mimikler, duruş ve giyim alt boyutları ile iletişim becerileri ölçeği saygı, ifade becerisi, değer, motivasyon ve demokratik tutum alt boyutları arasında pozitif yönde ilişki olduğu, engeller alt boyutu arasında ise negatif yönde ilişki olduğu sunucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin beden dili ve iletişim becerilerini iyi kullandıkça, iletişim engellerini daha kolay çözdüğü gözlenmiştir. Literatürde, Çalışkan & Yeşil (2005) "Eğitim Sürecinde Öğretmenin Beden Dili" adlı çalışmalarında öğretmenlerin beden dili ile iletişim becerileri değerleri incelendiğinde aralarında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.

Öneriler

1. Çalışmamızda çıkan sonuçlara göre eğitim-öğretim faaliyetlerinin amacına ulaşması için beden dilini etkili kullanmanın hayati öneme sahip olduğu, bundan dolayı da eğitim fakültelerinde uygulamalı beden dili adında ders konulmasının gerekliliği düşünülmektedir.
2. Öğretmenlere yönelik uygulamalı beden dilini etkili kullanma ve iletişim beceri yeteneklerini geliştirici hizmet içi kurslar verilmelidir.
3. Eğitim fakültelerinde beden eğitimi ve spor dersleri konulmalı ve ders saatleri yeterli düzeye çıkarılmalıdır.
4. Öğretmenler sporun sağlık ve iletişime katkıları hakkında bilgilendirilmeli, spor yapmaları için teşvik edici pekiştiriciler verilmelidir.
5. Öğrencilere yönelik öğretmenlerin bedensel eğitici hareketlerinin anlamları hakkında bilgi verici seminerler her okul düzeyinde rehber öğretmenler tarafından verilmelidir.
6. Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik Spor Bakanlığı işbirliğiyle öğretmenlere yönelik çeşitli sportif etkinlik ve turnuvaların düzenlenebilmesi, öğretmenlerin sportif uygulamalara katılabilmelerine de önemli düzeyde katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Abu-Omar, K., & Rutten, A. (2008). Relation of leisure time, occupational, domestic, and commuting physical activity to health indicators in Europe. *Prev Med*, 47, 319-332.
- Açıl, M. (2005). *Öğretmenin beden dili*. Armoni Yayıncılık.
- Adair, J. (2006). *Etkili iletişim*. Babıali Kültür Yayıncılık.
- Akça, N. Ş. (2012). *Özel spor merkezlerine üye olan bireylerin spora yönelme nedenleri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyleri*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Ankara Üniversitesi.
- Akoğuz, M. (2002). *İletişim becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı dramının etkisi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Ankara Üniversitesi.
- Akyol, P. (2019). Farklı fakültelerdeki öğrencilerin iletişim becerilerinin karşılaştırılması. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(3), 71-77.
- Altıntaş, E., & Çamur, D. (2005). *Sözsüz iletişim beden dili*. Aktüel Yayınları.
- Altıntaş, E. (2001). *Sözsüz iletişim ve beden dili*. Nobel Yayınları.
- Aracı, H. (1999). *Okullarda beden eğitimi: Öğretmenler ve öğrenciler için*. Bağırman Yayınevi.
- Aydın, A. (1998). *Sınıf yönetimi*. Anı Yayıncılık.
- Aydın, E. Çelik, A., & Baş, M. (2017). Beden eğitimi öğretmen adaylarının iletişim beceri düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 25-34.
- Baltaş, Z., & Baltas, A. (1994). *Beden dili*. Remzi Kitabevi.
- Babacan, Ç. (2011). *Öğretmenler için beden dili*. Elma Yayınevi
- Berk, E. (2007). *Yazınsal iletişim ve halkla ilişkiler*. Yeni İnsan Yayınevi.
- Berk, F. M. (2009). Yabancı dil öğretim yöntemlerinde sözsüz iletişim ve beden dili. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 12(1-2), 575.
- Bıçakçı, İ. (1998). *İletişim ve halkla ilişkiler*. Media Cat Yay.
- Bingöl, C., & Alpkaya, U. (2016). Spor yapan ve spor yapmayan lise öğrencilerinin özsaygı düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 31-37.
- Bolat, S. (1990). *Yüksek öğretimde öğretim elemanı-öğrenci iletişimi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Bülbül, A. R. (2001). *İletişim ve etik* (2. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). Veri analizi el kitabı (17. Basım), Pegem Akademi Yayınları.
- Can, S., Arslan, E., & Ersöz, G. (2014). Güncel bakış açısı ile fiziksel aktivite. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12, 1-10.
- Cüceloğlu, D. (1987). *İnsan insana*. As Matbaacılık.
- Cüceloğlu, D. (2000). *Yeniden insan insana*. Remzi Kitabevi.

- Çalışkan, N., & Karadağ, E. (2010). *Eğitim, iletişim ve öğretmenin beden dili*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çalışkan, N., & Yeşil, R. (2005). Eğitim sürecinde öğretmenin beden dili. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 199-207.
- Çetinkaya, Ö., & Alparslan, A. M. (2011). Duygusal zekânın iletişim becerileri üzerine
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (2).
- Çiçek, İ. E. (2010). *İnterferon tedavisi sonucu gelişen depresyon ile oksidatif davranışlar üzerine etkilerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi.
- Dilay, G. W., & Heidemann, R. A. (1986). Calculation of Joule-Thomson inversion curves from equations of state. *Industrial & engineering chemistry fundamentals*, 25(1), 152-158.
- Eren, E. (1998). *Yönetim ve Organizasyon*: Beta Yayınları
- Erkal, M. (1982). *Sosyolojik açıdan spor*. Filiz Kitap Evi.
- Erkuş, A., & Günlü, E. (2009). İletişim tarzının ve sözsüz iletişim düzeyinin çalışanların iş performansına etkisi: Beş yıldızlı otel işletmelerinde bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(1),7-24.
- Feng, C. C. (2009). The use of body language in teaching english.
- Fidan, N., & Erden, M. (1994). *Eğitime giriş*. Alkım Yayınları.
- George, D., & Mallery, P. (2010). *Spss for windows step by step. a simple study guide and reference* (10. Edition). Taylor & Francis Ltd.
- Gölönü, S., & Karacı, Y. (2010). İletişim meslek lisesi öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi (Ankara il örneği). *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (31), 123-140.
- Habacı, İ., Ürker, A., Bulut, S., Atıcı, R., & Habacı, Z. (2013). Beden Dilinin Eğitim Öğretim Üzerine Etkileri. *Electronic Turkish Studies*, 8(9), 1639-1655.
- Hall, S. (1997). "İdeoloji ve İletişim Kuramı". s.79-98. içinde *Medya Kültür ve Siyaset*. der. ve çev. Süleyman İrvan. Bilim ve Sanat.
- Harold, F. (1972). Conservation and transformation of energy by bacterial membranes. *Bacteriological Reviews*, 36(2), 172-230.
- Harvey, S., Harrison, D. A., Singer, M., Ashcroft, J., Jones, C. M., Elbourne, D., & Rowan, K. (2005). Assessment of the clinical effectiveness of pulmonary artery catheters in management of patients in intensive care (PAC-Man): a randomised controlled trial. *The Lancet*, 366(9484), 472-477.
- İlci, B. H., & Kazancı, F. (2018). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde spor yapma durumlarına göre atılganlık ve akran zorbalığı özelliklerinin incelenmesi, Bitlis ili örneği. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 1(1), 25-30.
- İmamoğlu, O. (1992). Spor-Sağlık İlişkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 67-70.
- Karakuş, G., Ocak, G., & Ocak, İ. (2018). Öğretmen adaylarının tartışma becerileri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Trakya University Journal of Social Science*, 20(1).23-28.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Bilim Kitap Kırtasiye Yayınevi.

- Kaya, Y. K. (1991). *Eğitim yönetimi*. Ankara Bilim Yayınları
- Keçeci, A. (2002). *Sağlık yüksek okulu hemşirelik bölümü öğretim elemanlarının iletişim becerilerinin öğretim elemanı ve öğrenciler tarafından değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Kılıçgil, E., Bilir, P., Özdiç, Ö., Eroğlu, K. & Eroğlu, B. (2009). İki farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 19-28.
- Korkut, F. (1996). İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışmaları. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 2 (7), 18- 23.
- Korkut, F. (2011). *Okul temelli önleyici rehberlik ve psikolojik danışma*. Anı yayınları.
- Korkut F, (2011). *Okul temelli önleyici rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara, Anı Yayıncılık
- Küçük, V., & Koç H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(9),120-128.
- Küçüksüleymanoğlu, R., R., & Çetinkaya, E. (2014). Meslek Lisesi Öğretmenlerinin İletişimsel Yeterlik Düzeyleri -Vak'a İncelemesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 327-365.
- Miller, W. P. (2005). Body language in the classroom. *Techniques: Connecting Education and Careers*, 80(8), 28-30.
- Neill, S., & Caswell, C. (1993). *Body language for competent teachers*. Routledge Yayınevi.
- Özerkan K. N. (2005). *Spor Psikolojisine Giriş Temel Kavramlar*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Özkök, E. (1985). *Kitlelerin Çözülüşü: İletişim Kuramları Açısından*. Tan Yayınları.
- Reca, Ö. F. (2010). *Başarılı ve Güzel Beden Dili ve Konuşma Sanatı*. Tutku Yayınevi.
- Reca, Ö.F. (2007). *Bütün Yönleriyle Beden Dili*. Akis Kitap.
- Redhead, P. (2003). *How to read body language*. Empower solutions.
- Salar, B., Hekim, M., & Tokgoz, M. (2012). 15-18 yaş grubu takım ve ferdi spor yapan bireylerin duygusal durumlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,4(6), 123-135.
- Şahan, H. (2007). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü [Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Şen, S. (2006). sınıf içi iletişimde beden dili (anadolu otelcilik ve turizm meslek lisesi öğretmenlerinin beden dilini kullanma düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırmca. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Şenyüzlü, E. (2013). *Üniversite öğrencilerinde spora katılımın saldırgan davranışlar üzerine etkilerinin incelenmesi*. [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Dumlupınar Üniversitesi.
- Şimşek, H. (1999). Turkish higher education system in the 1990s. *Mediterranean Journal of Educational Sciences*, 4, 2, 133-153.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tamer K, (1998). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi*. 1. Baskı, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, s.6-7.

- Tazegül, Ü. (2018). Sporcuların kişilik özellikleri ile bedenlerini beğenmeleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (68) , 1518-1526.
- Tepeli, K., & Arı, Ramazan, (2011). Okul öncesi eğitim öğretmeni ve öğretmen adaylarının iletişim ve sosyal becerilerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 385-394.
- Tok, M., & Temel, H. (2014). Body Language Scale: Validity and Reliability Study / Beden Dili Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10 (1), 103-122 .
- Tozar, Z. (2002). beden dili. *Bilim ve Teknik Dergisi*, S:412, s. 68-82, Mart, Tübitak, Promat Basım Yayın.
- Tozoglu E., & Bayraktar G, (2014). Effects of sports on communication skills: a research on teachercandidates. *Research on Humanities and Social Sciences*, 4(2), 68-74.
- Tozoğlu, E., & Dursun, M. (2020). Spor bilimlerinde bilimsel araştırma süreci, Editör; Gökmen, Ö. Spor & Bilim, Efe Akademi Yayınevi. İstanbul. S.7-23.
- Tozoglu, E., Dursun, M., & Şebin, K. (2020). Hemşirelerin empati düzeylerinin sportif aktivite yapma ve farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Sport Sciences*, 15(3), 23-32.
- Tutar, H., & Yılmaz, M. K. (2003). *Genel iletişim*. Nobel Basımevi.
- Tümkaya, S., Çelik, M., & Aybek, B. (2011). Lise öğrencilerinde boyun eğici davranışlar, otomatik düşünceler, umutsuzluk ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 77-93.
- Uçak, J. (2018). *Çalışan ve çalışmayan kadınlarda iletişim becerilerinin evlilik doyumuna etkisi [Yüksek lisans tezi]*. Üsküdar Üniversitesi.
- Usluata, A. (1995). *İletişim Nedir*. İletişim Yayınları.
- Uysal, H., Altun, S. A., & Akgün, E. (2010). Okulöncesi öğretmenlerinin çocukların istenmeyen davranışları karşısında uyguladıkları stratejiler. *İlköğretim Online*, 9(3), 971-979.
- Yavuzer, H. (1999). *Çocuk psikolojisi* (18. Baskı). Remzi Kitabevi.
- Yazarer, İ., Taşmektepligil, Y., Ataoğlu, Y.S., & Albay, F. (2004). Yaz spor okullarında basketbol çalışmalarına katılan grupların iki aylık gelişmelerinin fiziksel yönden değerlendirilmesi, *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi*, 2(4):163-170.
- Yılmaz, N. (2011). Okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve empatik eğilim düzeyleri [Yüksek Lisans Tezi]. Muğla Üniversitesi.
- Zhu, A. (2006). The importance of using body language in english teaching. *US-China Foreign Language*, 4(1), 79-81.
- Zıllıoğlu, M. (1996). *İletişim nedir?* Cem Yayınevi.
- Zorba, E. (2011). *Yaşam boyu spor*. Bedray Basın Yayıncılık.

EKLER

EK 1. Anket

Kişisel Bilgi Formu

Sayın katılımcı, bu form öğretmenlerin beden dili yeterlilikleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada yer alan soruların doğru veya yanlış cevabı bulunmamaktadır. Sizden en uygun cevabı işaretlemeniz istenilmektedir. Vereceğiniz cevaplar kesinlikle gizli tutulacak ve sadece bilimsel amaç ile kullanılacaktır. Araştırmada sizi rahatsız eden bir durumla karşılaşmanız durumunda istediğiniz aşamada katılımcılıktan ayrılma hakkına sahipsiniz. Araştırma tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu için araştırmaya katılmak istiyorsanız lütfen parantezi işaretleyerek araştırmaya katılınız. Eğer katılmak istemiyorsanız formu iade ediniz.

Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum ()

Çalışmaya katılarak destek verdiğiniz için teşekkür ederiz.

Öğrenci: Ahmet SARAÇ

1. **Cinsiyetiniz ?** Kadın Erkek
2. **Yaşınız ?**
3. **Aile Yapınız ?** Çekirdek aile Geniş aile
Parçalanmış aile
4. **Kaç Yıldır Öğretmenliği Yapmaktasınız?**
5. **Sportif Aktivite yapıyor musunuz?** Hayır
6. **Ne Tür Sportif Aktivite yapıyorsunuz?** Takım sporu Bireysel spor
7. **Hangi amaçla Sportif Aktivite yapıyorsunuz? (En Önemli Amacınızı İşaretleyiniz)**
 Sağlık Sosyal aktivite Maddi kazanç
8. **Haftalık Sportif Aktivite Süreniz?** (toplam saat)
9. **Okul kademesi?** İlkokul Ortaokul Lise
10. **Eğitim Durumu ?** Lisans Lisansüstü Doktora

Beden Dili Ölçeği

No	Ölçek Maddeleri	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Ders anlatım esnasında yüzümü öğrencilere dönerek etkili ders anlatırım	1	2	3	4	5
2	Derste öğrencilerin dikkatini toplamak için, sınıf içerisinde yerimi değiştiririm	1	2	3	4	5
3	Mimiklerimi (yüz hareketleri) ders esnasında kontrol ederim.	1	2	3	4	5
4	Kendimden emin bir duruş sergilerim	1	2	3	4	5
5	Ellerimi arkada tutarak öğrencilerimin derse olan ilgilerini arttırırım	1	2	3	4	5
6	Kürsüde oturmak yerine ayakta daha iyi ders anlatırım	1	2	3	4	5
7	Ses tonumla öğrencilerin derste dikkatini dağıtmam.	1	2	3	4	5
8	Elbiselerimin temiz ve düzenli olmasına dikkat ederim.	1	2	3	4	5
9	Ellerim cebimde olduğunda sınıfı daha iyi kontrol ederim	1	2	3	4	5
10	Sınıfa girdiğim esnadaki duruşumla öğrencilerimin derse olan ilgilerini arttırırım	1	2	3	4	5
11	Mimiklerimi (yüz ifadeleri) kullanarak etkili ders anlatırım	1	2	3	4	5
12	Ders anlatımında akıcı konuşarak dersimdeki dikkat dağınıklığı önlerim.	1	2	3	4	5
13	Yüzümü tahtaya dönük bir şekilde ders anlattığımda sınıfı kontrol ederim.	1	2	3	4	5
14	Duruşumla dersi, daha iyi kontrol ederim	1	2	3	4	5
15	Dersin verimli geçmesi açısından ders sürecinde genellikle güler yüzlü olmaya dikkat ederim.	1	2	3	4	5
16	Jestlerimi (el kol hareketleri) ders esnasındaki duruma göre ayarlamaya dikkat ederim.	1	2	3	4	5
17	Giyimimdeki uyum ve düzene dikkat ederim	1	2	3	4	5
18	Jestlerimi (el kol hareketleri) kullanarak etkili ders anlatırım	1	2	3	4	5
19	Kürsüde oturuşumla öğrencileri kontrol ederim.	1	2	3	4	5

20	Ders esnasında önemli yerlerde vurgu yapmaya dikkat ederim	1	2	3	4	5
21	Sınıfta öğrenciyle göz teması kurmaya özen gösteririm.	1	2	3	4	5
22	Duruşumla ders esnasındaki düşüncemi (konunun ehemmiyeti, zorluğu, kızma beğenme övme vb.)yansıtırım.	1	2	3	4	5
23	Öğrencilerin dikkati dağıldığında; ses tonlamamdaki değişikliklerle öğrencilerin derse odaklanmasını sağlarım.	1	2	3	4	5

İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği

No	Ölçek Maddeleri	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1	İnsanları oldukları gibi kabul ederim					
2	Düşüncelerimi istediğim zaman anlaşılır biçimde ifade edebilirim.					
3	Başkalarını önyargısız dinlerim.					
4	Yaşadığım olaylardaki duygularımı sözlerimle ve beden dilimle başkalarına iletebilirim					
5	Karşımdakini dinlerken anlamadığım bir ayrıntı olduğunda konunun açığa kavuşması için sorular sorarım.					
6	Birisi ile iletişim içindeyken sakın bir ses tonuyla konuşurum.					
7	İnsanlara yakın ilgi duyarım.					
8	Diğer insanlarla kolaylıkla sohbet başlatabilirim					
9	İlişkide bulunduğum kişilerin anlatmak istediklerini dinlemek için onlara zaman ayırırım					
10	Konuşurken söylediklerimle beden dilimin uyuşmasına dikkat ederim					
11	Birini dinlerken ne karşılık vereceğimden çok onun ne demek istediğini anlamaya çalışırım.					
12	Konuşmaları dinlerken, içerikle yüz ifadesinin ya da beden duruşunun uyumuna dikkat ederim.					
13	Benimle herhangi bir konuda konuşmayı istemeyen birisini konuşmaya zorlamam.					
14	Başkalarına içtenlikle iltifat ederim					
15	Başkaları konuşurken yanıt vermeden önce onları sözlerini bitirmelerini beklerim.					
16	Birileriyle konuşurken onları rahatsız edebilecek kadar yakınlarında olmamaya özen gösteririm					

17	Duygularımı rahatlıkla dile getirebilirim.					
18	Birisini dinlerken söylenenlerin altında yatan duyguları anlayabilirim					
19	Yüz yüze olmasak da konuştuğum kişinin duygusunu ses tonundan anlayabilirim					
20	Düşüncelerimi sözel olarak ifade edebilirim					
21	Birisiyle konuşurken ona yanıt vermeden önce onu doğru anlayıp anlamadığımı yoklarım.					
22	Yazışırken seçilen sözcüklerin de önemli olduğunu aklımda tutarım					
23	Karşımdakini dinlerken onu anladığımı uygun bir dille ifade ederim.					
24	Birisine bir öneride bulunmadan önce, onun öneri vermeme isteyip istemediğine dikkat ederim					
25	Eğer karşımdakinin işine yarayacaksa yaşadığım benzer deneyimleri onunla paylaşıyorum.					

EK 2. Etik Kurul Kararı

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı
Etik Kurul Başkanlığı

Sayı : 70400699-000-E.2000326215
Konu : Etik Kurul Kararı (Ahmet SARAÇ)

28.12.2020

Ahmet SARAÇ

İlgi : 23.11.2020 tarihli belge

İlgide kayıtlı yazı Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Etik Kurulunun 28.12.2020 tarih ve 43 sayılı Oturumunda Etik Kurulu Başvuru Formu ve ekli belgeleri, gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemler dikkate alınarak incelenmiş ve aşağıya çıkarılan 43 no' lu karar ile söz konusu araştırma çalışmasının yürütülmesinin etik kurallarına uygun olduğuna, mevcut oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Necip Fazıl KİŞHALI
Alt Kurul Başkanı

Toplantı Tarihi:28.12.2020

Toplantı Sayısı:43

KARAR NO 43: Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Ahmet SARAÇ'ın "Öğretmenlerin Beden Dili Yeterlilikleri ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı tez çalışması ile ilgili Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı Etik Kurul Başkanlığının 28.12.2020 tarihli yazısı ile ekleri görüşüldü. Yapılan görüşmelerden sonra; adı geçen araştırma çalışmasının yürütülmesinin, etik kurallarına uygun olduğuna, mevcut oy birliği ile kabulüne; karar verildi.

Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2311388
Elektronik Ad: <http://www.ataturk.edu.tr/bespa>
Kep Adresi: ataturk@tbl.kep.tr

İlgi: FİH LA LOĞLU AKBARA
Faks: +90 442 2311333
E-Posta: besyo@ataturk.edu.tr

EK 3. Anket Uygulama İzin Belgesi

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-36648235-605.01-23440725
Konu : Anket Uygulama izni

01/04/2021

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünün 24.03.2021 tarihli ve E.2100085928 sayılı yazısı.
b) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünün 25.03.2021 tarihli ve E.2100087294 sayılı yazısı.

İlgi yazılar gereği; Atatürk Üniversitesi Araştırmacılarından; 1) Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Ahmet SARAÇ'ın "Öğretmenlerin Beden Dili Yeterlilikleri ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu anket çalışması ile,

2) Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Erkan DEMİR tarafından; "Lise Öğrencilerinin Müziğe İlişkin Tutumları ile Spora Dayalı Fiziksel Aktivitelerinin Akademik Başarıya Etkisinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu uygulama çalışması için izin talebinde bulunulmuştur.

İlgi yazı ve ekleri, Bakanlığımızın 21.01.2020 tarihli ve E.1563890 (2020/2) sayılı genelgesi çerçevesinde Komisyonumuzca incelenmiş olup; "Araştırmaların, Eğitim Öğretim Faaliyetlerinin Aksatılmayacak Şekilde, gönüllülük esasıyla ve varsa velî onay belgesinin onaylanması" ve komisyon kararlarında belirtilen veri toplama araçlarının kullanılarak isimleri belirtilen okullarda uygulama ve anket çalışmasının yapılması, yapılan çalışmaların sonuçlarının birer örneğinin Müdürlüğümüz, Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü (AR-GE Birimi)'ne gönderilmesi ve çalışmaların bir eğitim öğretim yılına kapsayacak şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olcağınıza arz ederim.

Salih KAYGUSUZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
Uğur KÖROĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgi Yazılar (2 adet dosya)

Adres : Yozgatlı Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakıtye ERZURUM

Bu belge gıvankı elektronik imza ile onaylanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meh-ebys>

Telefon No : 0 (442) 234 08 00

Bilgi için: H. TEMEL

E-Posta : arg25@meh.gov.tr

Uzman - Veri İşleme ve Kontrol İşletmeni

Kep Adresi : meh@trn11.kep.tr

İnternet Adresi : erzurumtab@meh.gov.tr Faks: 442350012

Bu belge gıvankı elektronik imza ile onaylanmıştır. <https://www.turkiye.gov.tr> adresinden: 0a81-3bd5-33d8-b5f9-7e28 koda ile teyit edilebilir.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler
Adı Soyadı: Ahmet SARAÇ Doğum tarih: Doğum yeri: Medeni hali: Uyruğu: Adres: Tel: E-mail:
Eğitim
İlkokulu: Dumlupınar İlkokulu Ortaokulu: 50. Yıl Ortaokulu Lise: Cumhuriyet Lisesi Lisans: Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Yüksek Lisans: Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı (devam ediyor)
Yabancı Dil Bilgisi
İngilizce: Başlangıç seviyesinde
İlgi Alanları ve Hobiler
Kitap okumak, Futbol, Antrenörlük